

KEDİ

İLK
BAH
AR 1
994 8

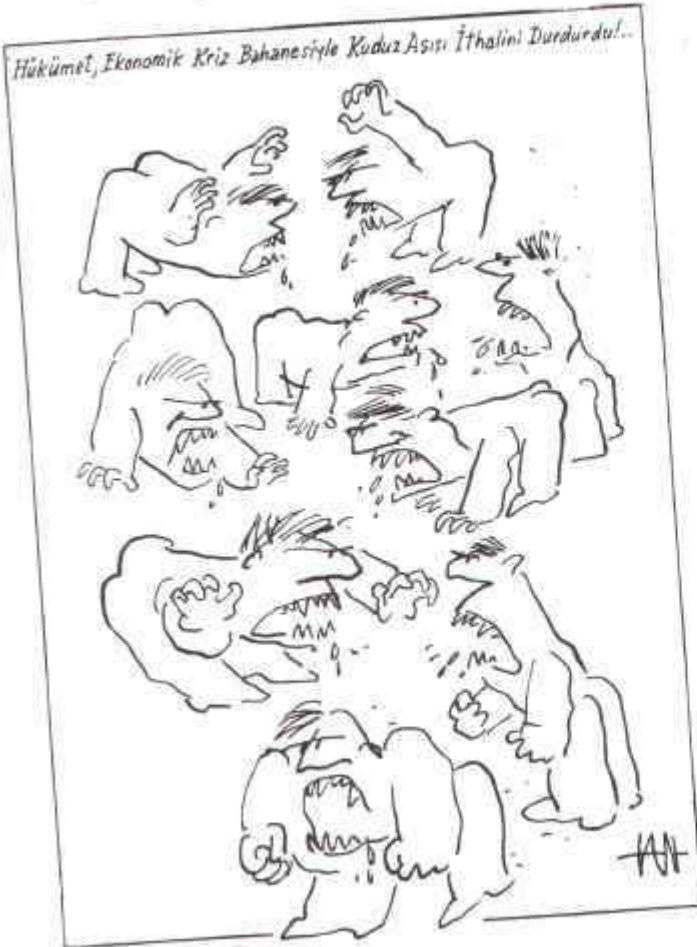

Leman / Ahmet Yılmaz

Cumhuriyet

Cemburizet

K e d i ' d e k i l e r

Damdan Dama.....	4
Arkadaşlara Öğütler.....	10
Kedilerin Başı Sağ Olsun.....	12
Mel'unKedi.....	14
Cihat Burak	
Kediler...(?).....	18
Bilge Karasu	
Görünmez Kazalar.....	20
Böbrek Hastalıkları.....	22
No: 16.....	24
Can Yücel	
Ayıya Dayı Demek.....	26
Najla Osseiran	
Egzotik Kediler.....	28
Kaplumbağalar.....	32
Alice Carswell	
Kedi Yalnızlığı.....	36
Muharrem Aydın	
Sizden Size.....	38

KEDİ PANO

Erkek siyam kedime eş arıyorum.

Murat Tokel
Tel: 302 17 73

İki yavru köpek ve iki yavru kedi birlikte yaşıyorlar. Güvenli evlere ihtiyaçları var.
Tel: 361 66 93

Her cins yavru kedi için sevgi dolu aileler arıyoruz. Birbirinden güzel kedi yavrularına sahip olabilmemiz için, onları çok sevmeniz yeterli.
Nurhan Taştan Tel: 571 29 76

3 tane yavru kediye ev arıyoruz.
Emel Eralp
Tel: 247 55 83

9 aylık erkek Rus Setter'imize yuva arı-

Sezim Sezer

0216-331 01 15 0216-322 98 53

Uzay'dan Gelen Kedi

Kedipano'muzun ilanlarından birisi de MFÖ'den Özkan'ın kayıp açık gri kedisine ait olacaktı. Çünkü birkaç ay önce beni arayıp bu isteğini iletmmişti. Dergimizin çıkması bugünlere kalınca kendisini yeniden arayıp kedisinin eve dönüp dönmediğim sordum: "Merhaba, ben Kedi'den Fatih. Kediniz eve döndü mü?"

"Hayır dönmedi, ama şimdi başka bir kedimiz var..."

İçimden, kedi acısı çabuk mu geçiyor, diye geçirirken, Özkan düşüncelerimi böldü:

"Dinle," dedi, "Çok ilginç bir öyküsü var bu kedinin..."

"Adı ne?"

"Ritmus, yani ritm demek... Ama ilginç olan bu değil..."

"Dinliyorum..."

"Uzay'ın kaza yaptığı ve hastaneye yatırdığımız gece ikinci kez yanına giderken, sabah saatin beşi, sokağın ortasında elim kadar bir kedi peşimize takıldı. Birkaç kez kovduk, ama bir türlü peşimizi bırakmadı. Hastaneye kadar gelip ilkyardım servisini karıştırdı."

"İnanılır gibi değil!"

"Gerçekten. İşte Ritmus böylece evimizin yeni ve zorunlu konluğu oldu. Eski kedimiz artık zaten dönmez, sen istersen ilan yerine bu öyküyü anlat kedi okurlarına, ve sevgilerimi ilet..."

Göçmen kedi evlatlık veriliyor

LONDRA - Afrika'nın bağrından kopup bir uçakta saklanarak İngiltere'ye gelen kediye kalma ve oturma izni verildi! Altı aydır karantinada tutuluyordu kedi. Var mı öyle İngiltere adasına karantinasız girmek? Adı sanı, soyu sopu belli hayvanlar bile altı ay karantinada kalmak zorunda.

Fransa ile adayı bağlayacak tünel açıldığında da en büyük korku, Fransız tilki ve köpeklerinin tünelden yürüyerek İngiltere'ye gelmeleri zaten. Bunu önlemek için acayip yöntemler geliştiriliyor.

Zimbabve'den gelen kedi: Harriet. Zimbabve'nin başkenti: Harare. Karantinada ünlenen kediye basın hemen ad taktı: Harareli Harriet. Canlılara gösterilen ilgi bakımından kedi ve köpeklerin birinci sırayı, çocukların ikinci sırayı aldığı İngiltere'de, kaçak kediyi hemen Kedi Hakları Vakfı evlat edindi. Bir kedi yurdunda bakılacak artık kendisine. Sonra da uygun bir ev bulunacak. Uzun süre erkek zannedilen kedi Harry adıyla dolaştıktan sonra, yapılan muayenede dişi olduğu anlaşılmış ve adı Harriet olarak değiştirilmişti. Şimdi Harriet için uygun bir de eş aranacak.

LONDRA

EDİPEMİL ÖYMEN

İngiltere, Avrupa Birliği üyesi olmasına rağmen, üye ülkeler arasındaki kedi-köpek trafiğine hep uyguladığı katı kuralları uygulamaya devam ediyor. Ve edecek. Ailenin bir üyesi gibi davranılsa bile her türlü hayvan, karantinada kalacak eskisi gibi. Bunun nedeni: İngiltere'de kuduz yok. Ve olsun da istemiyorlar. İngiliz köpekleri kuduz olamazlar, ama çocukları paralayabilirler. Köpek eğitiminin sanatlaştığı ve bilimsel yöntemlerle yapıldığı bu ülkede, bir köpeğin saldırganlaşması ise İngilizleri üzer.

Kediler için tabii böyle bir sorun yok. Onlar hep soğukkanlı. Vahşi hayvanlar da zaten vahşi. Ama yeter ki kuduz olmasınlar. Dert bu. Ülkeye karantinasız hayvan sokmak suç. Denizaltı tüneli dahi bu uygulamayı aksatamayacak.

KEDİ

Sayı 8 İlkbahar 1994 3 Ayda Bir Çıkar

Sahibi ve Sorumlu Müdürü
Fatih Erdoğan

Mavibulut Yayınları
Yeniçarşı Cad. 33/2 Ferah Ap.
80060 Galatasaray İstanbul
Tel. (0212) 252 63 75-76
Faks 244 08 60

Yayın Kurulu
Najla O. Kurdoğlu • Sema Ögünlü •
Leyla Tiryakioğlu

Kapak Tasarım
Yılmaz Aysan

Kapak Fotoğrafı
Najla O. Kurdoğlu

Danışmanlar
Bilge Karasu • Tan Oral • Veteriner
Hekim Ahmet Tahiroğlu

Baskı
Ayhan Matbaacılık 518 24 14

Çorbada Tuzu Olanlar
Muharrem Aydın • Alice Carswell •
Selçuk Demirel • Ragıp Duran • Selma
Erdoğan • Bilge Karasu • Nur Pınar
Sankur • Yonca Saraçoğlu • Andrew
Venables • Dilvin Yılmaz • Can Yücel

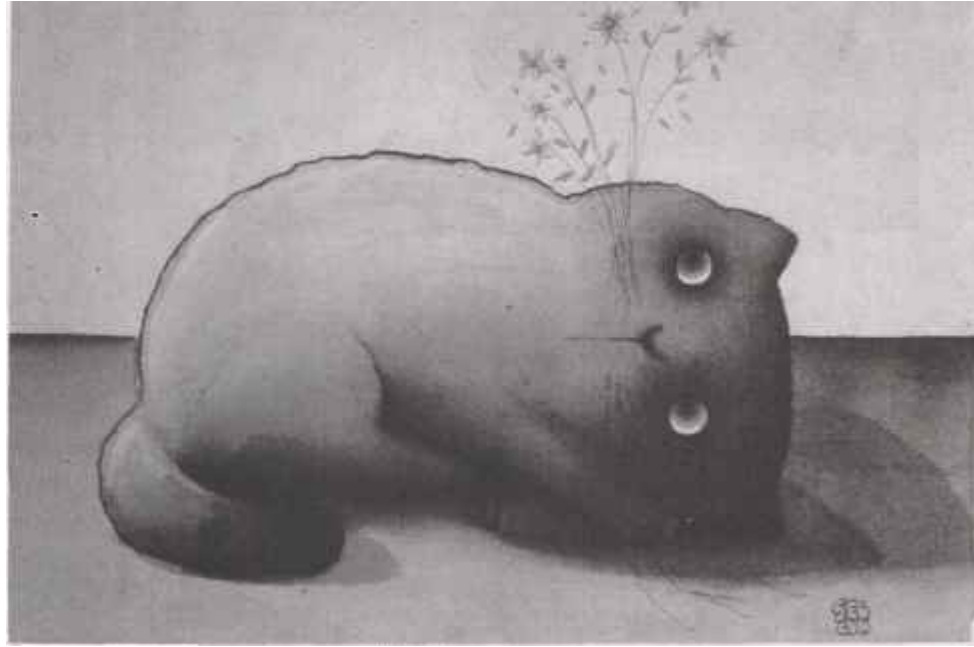
Çorbaya Kuyruğu Batanlar
Balaban • Bıyık • Biber • Bekir • Cahide
• Havuç • Haydut • Gizmo • Roman •
Kaplan • Fritz • Lokum • Lucky Lucy •
Maçini • Miyak • Susam • Tırmık • Tedi
• Tekir • Ponçık • Piknik • Şişman •

Keditör'den

Kedileri çalışkan olmaları için ikna etmek oldukça zor, hatta imkansız! Ama işler başladı mı, enerjilerine hayran kalmamak mümkün değil.

Gecikmemizin nedeni ekonomik paket değil. Çünkü bunu kedilerimize açıklayınca, hiç orali olmadılar. Hatta, " Bunun bizim dergiyle ne ilgisi var? Ciğer yerine miğfer, köfte yerine möfte yer, yine bu dergiyi çıkarırsınız!"dediler...

Renkli sayfaları kaldırmak zorunda kalınca, kedilerimiz: "Biz zaten renkten pek anlamayız. O yüzden renkli olmuş, siyah beyaz olmuş, bizi ırgalamaz," deyince, çok yüreklendik ve dayanamadık hemen işe koyulduk.

Bu sayımızda yine birbirinden soluk kesici konularımız var. Oku oku bitmez!

Kedilerin Babası Cihat Burak, Can Yücel'in kedili şiiri, danışmanımız Bilge Karasu'nun denemesi okuyacaklarınızdan sadece birkaç örnek. Kaplumbağaların zorlu mücadelesini, ayların ve çingenelerin durumunu, kedinizdeki olası böbrek sorunlarını, görünmez kazaları da ele aldık.

Bu kadar süre beklemenize değmiştir umarız. Hadi ne duruyorsunuz, hemen sayfaları çevirmeye başlayın!

Sevgilerimizle

Greenpeace Türkiye'deydi: "ÖLÜM GEMİLERİNİ DURDURUN"

İstanbul Boğazı'nda iki geminin çarpışmasıyla ortaya çıkan yangından kısa bir süre önce, Boğazların petrol taşıyan gemilere kapatılması için gösteri düzenlemek üzere Türkiye'ye gelen Greenpeace, gelişen olaylar üzerine uzunca bir süre Boğaz'a demirledi.

Kazadan bir süre önce, kendilerini 1. Boğaz köprüsüne zincirleyip, "Ölüm Gemilerini Durdurun" pankartı asarak bir gösteri düzenleyen Greenpeace üyeleri, gösteriden birkaç gün sonra Ortaköy'de demirleyen balıkçı teknesinden bozma gemilerinde otururken gelen kaza haberi üzerine şok geçirdiklerini belirttiler. İlk kez 1971'de Alaska'da yapılan nükleer denemeleri protesto etmek üzere Kanada'nın Vancouver kentinden yola çıkan 6 kişinin gösterileriyle adını duyuran Greenpeace, daha sonraları nükleer denemelere karşı düzenledikleri anarşik nitelikli gös-

terilerle sık sık dikkatleri çekmeyi başardılar. 1973-74 yıllarında Fransız'ların Pasifik'te yaptıkları nükleer denemeleri protesto eden Greenpeace üyeleri, Fransız'ların saldırısına uğradılar, filmlerine el konuldu ve hatta tutuklandılar. Ancak iki film kaçırmayı başarmışlardı ve sadece bu iki film bile Fransız hükümetinde sarsıntı ve utanç yaratmayı başarmıştı.

Greenpeace, diğer yandan endüstriyel açıdan gelişmiş ülkelerin, üçüncü dünya ülkelerini nükleer atıklarından kurtulabilecekleri alanlar olarak görmelerine karşı da harekete geçmiş. Örneğin, nükleer atıkların yakıldıktan sonra kül haline getirilerek Bangladeş'e satılması ve hiçbir şeyden haberleri olmayan Bangladeş çiftçilerinin bu atıkları gübre olarak kullanmaları. Diğer bir örnek ise bir Alman şirketinin nükleer atıklarını Arnavutluk'a gübre niyetine satması. Greenpeace, Arnavutluk'tan

bu gübreleri ilaç, yiyecek ve giyecek karşılığında toplayarak Alman şirketine iade ediyor.

Greenpeace'in balinalar ve fok balıkları için de yaptığı hizmetler oldukça önemli. Kürkleri nedeniyle öldürülmek tehlikesiyle karşı karşıya kalan fok balıklarının kürklerine büyüyünceye kadar çıkmayacak, zararsız nitelikte bir boya püskürterek öldürülmelerini engelliyorlar. Belirli yaşa gelen fok balıklarının kürkü avcılarını cezbetmiyor çünkü.

Tüm dünyada balina avının yasaklanmasına rağmen iki ülkede, Japonya ve Norveç'te balina avı hâlâ önlenebilmiş değil. Japonya'da balina eti yeniyor, ancak Japonlar, balinaları yemek için değil de, bilimsel araştırmalar nedeniyle avladıklarını ileri sürüyorlar. Norveç'in ise, gizliden gizliye Japonya'ya ihraç etmek üzere balina avına devam ettiği belirtiliyor. Balinalar konusunda Greenpeace oldukça duyarlı. Ağlara takılan balinaları, ağları keserek kurtarmaya çalışıyorlar.

Tanık oldukları hayvan katliamlarının dehşetiyle artık et yiyemez hale geldiklerini söyleyen Greenpeace üyeleri, özellikle Mc Donalds'a karşı tavrı alıyorlar. Bilindiği gibi Mc Donalds, hayvan yetiştirebilecekleri alanlar açmak üzere, Güney Amerika'da yağmur ormanlarını kesip tüm dünya ikliminin kaderiyle oynuyor.

Bu, Greenpeace'in Türkiye'ye ilk gelişi değil. 1,5 yıl önce, yapısında asbest bulunan, Kahraman Sadıkoğlu'na ait SSUS adlı geminin sökülme üzere Amerika'dan Türkiye'ye getirilmesi üzerine Türkiye'ye gelmişler. Türkiye'de gelişen tepki üzerine, gemi sökülme üzere Sivasto-

pol'a götürülmüş. Kahraman Sadıkoğlu bir süre önce geminin Sivastopol'da başarılı bir operasyonla söküldüğünü belirtti.

Boğaz'da meydana gelen kazayı takiben çıkan yangının etkilerini araştırmak üzere topladıkları midyeleri Hollanda'da bir laboratuvara gönderen Greenpeace üyelerinin en büyük eleştirileri, böylesi tehlikeli geçişlere bile açık tutulan boğazlarda meydana gelebilecek kazalar için, hemen hemen hiç önlem alınmamış olması. Zaten kazanın bir felakete dönüşmüş olması da bunu gösteriyor.

Greenpeace üyelerinin en büyük endişesi ise, Boğaz'dan pompalanarak çıkarılan kaza atıklarının boğaz yakınlarında ismini açıklamadıkları bir yerde toprağa gömülüyor olması.

Greenpeace'in haber kaynakları oldukça yaygın. Yaşadığımız dünya ve çevre konusunda gerekli duyarlılığı gösteren herkes onlara yardımcı oluyor. Ancak Greenpeace, hiçbir hükümet, şirket ya da kuruluştan maddi destek kabul etmiyor. Sadece ve sadece halkın desteğiyle ayakta kalmaya çalışıyor. Şimdilik tüm dünyada 5 milyon üyeleri var. Bunlardan 2500'ü aktif üye. 1000-2000 dolayında da gönüllü çalışanı var.

Yakında İstanbul'da da büro açmayı düşünüyorlar. İlgilenenler için:

Greenpeace International
Supporter Services

Keizersgracht 176

1016 DW Amsterdam

The Netherlands

Bir köpek sizi ısırırsa!

Diyelim ki sokakta bir köpeğe sataştınız, onu kızdırdınız ve dolayısıyla ısırıldınız.

Ne yapmalı? Öncelikle, köpeğin sahipli olup olmadığını araştırın. Eğer sahibi varsa, aşı karnesini görmek istediğinizi belirtmelisiniz. Her köpek sahibi isteğinizi anlayışla karşılayacaktır. Eğer köpeğin aşıları düzenli olarak yapılmışsa, mesele yok. Yine de köpeği izlemek için telefon numarası ya da adres gibi bilgiler edinmeyi unutmayın.

Eğer köpek sahipli değilse, yani aşıları olup olmadığını bilemiyorsanız, köpeği mutlaka izlemeye çalışın. En az on gün süreyle köpeği izlemeniz gerekir. Bir yandan da kuduz aşısı olmayı ihmal etmemelisiniz. Eğer köpeği izleyebiliyorsanız üç aşı yeterli. Eğer izleyemiyorsanız, bu sayı 5 -6'ya çıkabilir.

(Aman dikkat: Mutlaka Avrupa aşı yaptırmanız gerekir. Türk aşılarının hiçbir garantisi olmadığı gibi, ölümlere yol açtığını artık herkes biliyor. Yine de bir doktora danışmakta fayda var.)

Bu arada acil ilk tedavi için köpeğin ısırıldığı yeri arıtılmış suyla mutlaka sabunlamaksınız. Yara derin ve beyne yakın ise tehlike artıyor, unutmayın.

Son yıllarda İstanbul içinde hiçbir kuduz olayına rastlanmamış değil. Ancak Pendik ve Kartal civarında geçtiğimiz yıllarda aşı yaptırması gerektiği halde aşı olmayan bir çocuk vakasında göz ardı etmek gerek.

Tiffany tuvalete saklandı

Los Angeles'ta meydana gelen depremden tam 41 gün sonra kedilere layık bir muzırlukla ortaya çıkan İran'lı **Tiffany**, herkesi sevindirdi. Deprem sırasında komşu evlerden birine kaçan Tiffany'nin, depremin etkisiyle, girdiği tuvaletin kapısının kilitlenmesiyle dışarı çıkamadığı anlaşıldı. Komşu tuvaletinde geçirdiği 41 gün hakkında açıklamada bulunmaktan kaçınan Tiffany, bir hayvan hastanesinde tedavi altına alındı. Tüm ısrarlara rağmen konuşmayı reddeden Tiffany'nin şoka girdiği belirtildi.

Hayvanseverler dünyası ikinci bir dergi daha kazandı. Yaklaşık 6 aydır çıkan **Pet Magazine**'nin, ilk sayılarında daha çok kent insanlarıyla yakın ilişkide olan kedi,

Damdan

köpek, kuş, balık gibi hayvanları ele alıyor. Ancak daha çok son zamanlarda ortaya çıkan pet piyasasına yönelik bir dergi görünümünde olan Pet Magazine'nin, doğayı ve doğada yaşayan hayvanları koruma konusunda şimdilik belirli bir politikası yok. Oysa kanımızca gerçek hayvanseverlerin hayvan ithalatı ve ihracatına karşı çıkmaları gerekmez mi? Singapur'dan ithal edilen Amerikan tatlı su kaplumbağalarının vatanlarından koparılıp Türkiye'ye getirilmelerine, atların kendi zevkimiz için yarıştırmalarına (kalp atışlarının bünyelerine zarar verecek kadar yükselmesi nedeniyle) isyan etmemiz gerekmiyor mu? Ayrıca derginin Mart sayısının 61. sayfasında yer alan sabah horozuna indirilen yumruklu karikatür, hiçbir mizahi niteliğe sahip olmadığı gibi bir hayvansever dergisine de hiç mi hiç yakışmamış... Derginin genel politikası, hayvanları doğal yaşamın parçası olarak ele alıp, insanlara hayvan sevgisi aşılamak yerine, onları insan yaşamında meta olarak sunmak eğiliminde.

(Anlamadığımız diğer nokta, derginin isminin neden İngilizce olduğu??!)

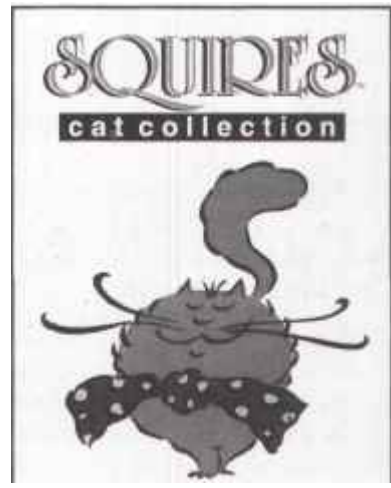
Sokak Kedileri Oy Kullanmadı!

Sokak kedileri belediye seçimlerinde oy kullanmadı. Öncelikle seçim sandıklarına kayıtları yapılmadığından oy kullanamayacaklarını anlayan kediler, kuyruklarını sallayarak, zaten kendilerini temsil edebilecek nitelikte adayların olmadığını, hayvan haklarının anayasada yer almadığı bir ülkede yapılacak fazla bir şey olmadığını bildirdiler. En azından seçim bahanesiyle mühürlenmediklerine şükrettiklerini, ama bir fırsatını bulurlarsa, zehirleme operasyonlarına karşı çıkacak bir belediye başkanı isteyebileceklerini belirttiler.

Şimdi Kediler Her Yerde

Yurtdışında son derece gelişmiş bir kedi sanayi görmek mümkün. İngiltere'de kediler, havlularda, tutacaklarda, biblo olarak masa ve raflarda, rozet olarak yakalarda, kolye ve küpelerde. Kedilerin evlerin baş köşesinde yer almalarıyla birlikte, kendilerine ait aksesuarları da bambaşka bir sıcaklık getiriyor evlere. Pencere keyfi yapan kedilerin ra-

A collection of fine and unusual gifts and accessories for the cat connoisseur. Winter Edition '93/4.

hat oturabilmeleri için pencere çerçevesine ya da pencerenin hemen altında yer alan kalorifere tutturulan bir raf, bunların en ilginç. Havadaki tüy ya da tozu temizleyen elektronik aletler ise en işlevsel. Artık, kedilerin tuvaletlerini utanmadan sıkılmadan yapabilmeleri için ise üzeri kapalı tuvaletler Türkiye'deki pet shoplarda bile satılıyor. İnsanlara bir kez kedi sevgisi bulaşmasın! Yastık kılıflarından, tişörtlere, kazaklara kadar kedi sarar her yanınızı! Aman ayakkabılarınızı sakının!

Kediye Ücretsiz Kısırlaştırma

Eskişehir'deki Hayvan Hastanesinde, kedi ve köpeklerin kısırlaştırma operasyonlarının ücretsiz yapıldığı bildiriliyor. Vet. Hekim **Deniz Gürer**, operasyonların 10 dakika kadar kısa bir sürede gerçekleştirildiğini, özellikle daha önce anne olan kedilerin ameliyatla birlikte daha mutlu bir hayata kavuşacaklarını belirtiyor. Tıpkı insanlarda olduğu gibi aşırı doğum yapmanın kediye yıpratıcı olduğunu ileri süren Gürer, operasyonların ücretsiz olduğunu, isteyen Eskişehir'li kedi ve köpek sahiplerinin kendilerine başvurabileceklerini bildirdi.

Ye, iç, yan gel yat, oyunu ihmal etme.

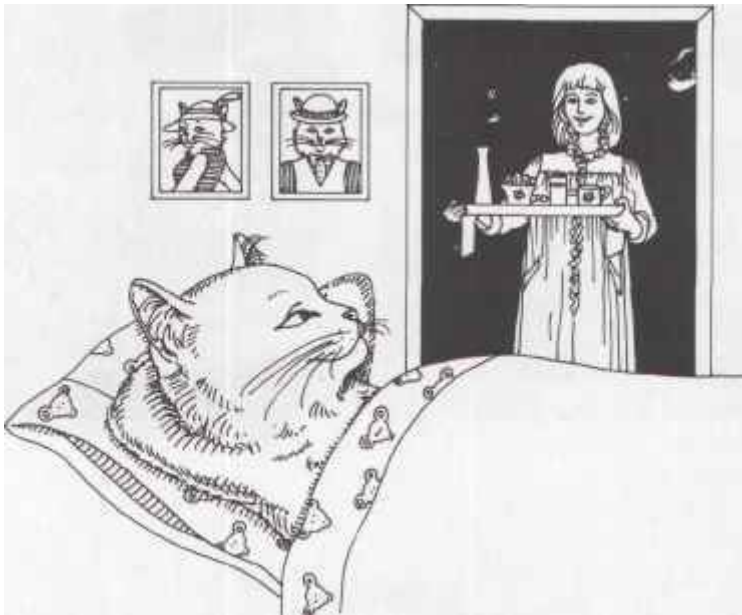

Danışmanımız karikatürist **Tan Oral**, bir sohbet sırasında, insanların, yaşamlarında mutlu olabilmek için kedileri örnek almalarıyla tüm engelleri aşabileceklerini belirtti. Bu sohbete sizi de ortak etmek istediğimizden danışmanımızın önerilerini size aktarmadan edemeyeceğiz.

Bir kez mutlaka kedi edinip, onları yakından izlemeniz gerekiyor. Öyle kocaman işler başarma,

yükselme alçalma gibi dertlen olduğunu gördünüz mü kedilerin. İnsanlar tarafından kullanılma olasılığı oldukça az. Ne işe yarıyorlar ki? Ye iç, yan gel yat, oyunu ihmal etme. Hiçbir şey bulamazsan, hayali sinekler icat et, ama mutlaka oyun oyna, neşelen!

Neşeni ihmal etme! Ve kendini insanlardan gelebilecek tehlikelere karşı koruyabilecek kadar çevik ol!

Uluslararası Ayı Konferansı

31 Mayıs-5 Haziran tarihleri arasında Bursa'da **Uludağ Üniversitesi Veteriner Fakültesi**, EEP Bear TAG ve Uluslararası Ayı Vakfı ile birlikte Ayılar İçin Dünya Kampanyası **Liberty** ayıların korunması için uluslararası bir konferans düzenledi. Türkiye'de ilk defa uluslararası düzeyde böyle bir konferansın düzenlenmesi, genelde hayvanların korunması ve soylarının tükenmemesi için harcanan çabanın artık ses getirmeye başladığının çok önemli bir göstergesi. Türkiye'de boz ayı önde olmak üzere birçok vahşi hayvanın soyu tükenmek üzere. Bu konferansın amacı insanlara bu konuda bilgi ve eğitim vererek daha duyarlı olmalarını sağlamak.

Kedi Dergisi olarak sokakta dans eden ayıları kurtarma çabası kendi içinde ne kadar önemli bir adım olsa da, doğada zevk için avlanan ve binlerce dolar harcanarak yapılan avın bir an önce durdurulması gerektiğini düşünüyoruz. Bu konferansı bu konuda geniş çaplı bir çabanın ilk ve önemli bir adımı olarak görüyoruz. Katkıda bulunan herkese teşekkürü borç biliriz!

Hayvan Hakları/
Prof. Dr. İsmet Sungurbey

İstanbul Üniversitesi
Yayınları
İkinci Basım

Prof. Dr. **İsmet Sungurbey**'in öldürttüğümüz hayvan dostlarımızıza atfettiği, Hayvan Hakları kitabı çok kısa bir süre içinde ikinci basımını yaptı. Kitabın ikinci basımı daha da genişletilmiş. Yine İstanbul Üniversitesi Yayınları arasında çıkan kitap, hayvanlarda deneylerin yasaklanmasını gerektiren gerçekleri, İslam hukukunda hayvan haklarını, hayvan katliamını, insanlık tarihinde hayvan haklarını savunmuş olan sanatçı ve yazarları ele almakta.

Düşsel Varlıklar
Kitabı/ J.L. Borges
Mitos Yayınevi/
Çeviren: Bora Komçez

Bu kitap, Güney Amerikalı büyük yazar Jorge Luis Borges'in derlediği bir tuhaf ve masalsı

yaratıklar envanteridir... Çeşitli folklorik, mitolojik ve yazınsal kaynaklardan toparlanmış bu yüz yirmi düşsel varlık, bize gerçek olanla düşsel olanın ne ölçüde iç içe geçtiğini gösteriyor:

"Çok eskiden, Hochigan adında Güney Afrika'lı bir yerli, hayvanlardan nefret ederdi; o zamanlar hayvanların konuşma yeteneği vardı. Günün birinde, Hochigan onların bu tanrı vergisi yeteneğini çalıp sırı kadem bastı. O gün bugündür, hayvanlar bir daha konuşamaz oldu."

"Descartes der ki: 'Maymunlar isteseler pekâlâ konuşabilirler, ne var ki, çalıştırılmak işlerine gelmediğinden sessiz kalmayı yeğliyorlar.' 1907' de Arjantin'li yazar Lugones, konuşma dersi verilen ve fazla zorlandığı için ölen bir şempanzenin öyküsünü yayımladı.

İzlenimci Kediler!

İzlenimci akımın temsilcilerinden Renoir, Monet, Van Gogh, Manet ve Lautrec'i kim tanımaz ki?

Peki izlenimci kedileri de tanımak ister miydiniz?

Usta ressamların ünlü portrelerini bu kez kediler süslüyor. Susan Herbert'in fırçasından sizlere en güzel örnekler sunuluyor... İzlenimcileri ve izlenimci kedileri bir arada görmek isterseniz, mutlaka bu kitabı edinin.

Kediler
Bağımsız
Filistin'i
Kutluyor!

Kadın, erkek, büyük, küçük, dünyada ne kadar insan varsa, hiçbirisi düşmanımız değil ye onları çok seviyoruz. İnsan'a dokunma!

Bir köpeğimiz var, adı Serso. İnsanları ısırarak ve parçalamak gibi kötü huyları yok. Çünkü bu konuda eğitilmedi. Çünkü bu konuda eğitilmesi adına uyuşturuculara alıştırılmadı. O aynı diğerleri gibi insanları seviyor, kedileri seviyor, sinekleri seviyor. Ama uyuşturucular yardımıyla "eğittiğiniz" arkadaşlarını düşündükçe üzülüyor. Arkadaşlarına bundan sonra dokunulmasını istemiyor.

Köpeklere dokunma!

Mahallemizin kedisi Duman, sağduyusu sayesinde bininci kez zehirlenmekten kurtuldu. Üstelik yine mahallemizin veterinerleri onun bakımını üstlendiler. Annesi ölen yavruları, kendi yavruları bilip onları emziriyor, ve bakıyor. Zehirlere harcanan paraların, sağlığı için harcanmasını istiyor. Tüm mahallenin insanlarını, hiçbir ayırım gözetmeden seviyor. Tek isteği bir ağacın gölgesinde ense yapabilmek.

Her zaman iyi kalabilen delilere dokunma!

Ağaçlara, denize, toprağa dokunma!

Aylara dokunma!

Doğayla kaynaşan, doğallıkları sergileyen heykellere dokunma!

Kitabı ve dergileri seviyoruz. Onlara dokunma!

Müzisyenlere, yazarlara, şairlere, ressamalara, karikatüristlere, düşünen, yazan ve çizen tüm çalışanlara dokunma!

Meclise, partilere, milletvekillerine, derneklere, sendikalara,

Dokunma!

Özgürlüklere

Sevgililere

Düşünenlere

Kitaplara

Dergilere

Gazetelere

Sokaklara

Caddelere

Çocuklara

Hayvanlara

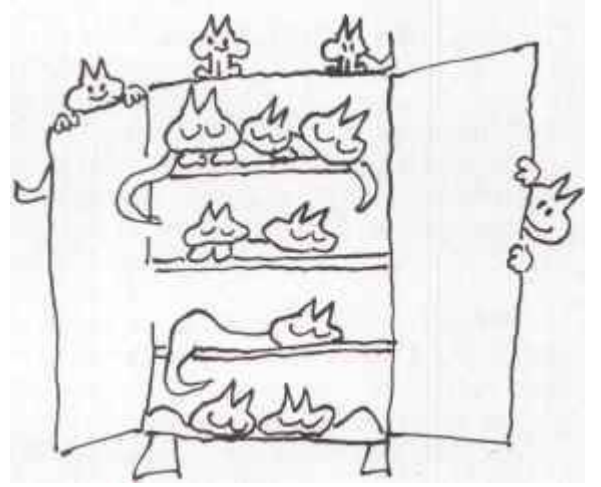
Doğaya

Dokunma!

Kedice..

Arkadaşlara Öğütler

İnsanoğlu, kedilerin bütün gün yiyip içip, yan gelip yattıklarını düşünür, hatta arada bir onlara gıpta etmek gafletinde bulunur. Ancak, unutmamaları gereken önemli bir nokta vardır: Biz kediler, bugünkü haklarımızı büyük mücadeleler vererek elde ettik, dolayısıyla, şimdi de bunun tadını çıkarıyor olmamız, onları neden böyle kıskandırıyor anlamıyoruz. Henüz mücadelenin başında olan sevgili minik kedi arkadaşlarımıza birkaç öğüdümüz var. Bizi gıptayla izleyen insanlar da eğer akıllı iseler, bu öğütlerden faydalanabilirler.

Kendinizi kötü hissettiğinizde, bacaklarınızı açın ve havaya dakin, göbeğinizi salıverin, böylesi bir pozisyonda, dünya gözünüze daha hoş gözükecektir.

Eğer gerçekten müthiş bir uykuya dalmak istiyorsanız, giysi dolabı bu iş için en iyi yerdir, unutmayın.

Kedi sahibi olmayan bir veterinere asla gitmeyin.

Ateşinizi ölçerken kedilerle ilgili anılarını anlatan veterinere gitmeyi asla kabul etmeyin.

İvir zıvır nedenlerle veterinere gitmeyi asla kabullenmeyin. Tıbbi sorunlarınızdan %99'u kendi kendine iyileşecektir.

Sizi ne kadar severlerse sevsinler, insanlar size karşı önyargılı davranırlar, bunu unutmayın.

Elinizi yüzünüzü yıkamadan yatağa girmeyin.

Ne yapmış olursanız olun, eğer yaptığınız şey yanlış ise, yaptığınız şeye bir köpeğin eseriymiş süsü verin.

Gizemli olmaktan asla vazgeçmeyin, aksi halde hayranlarınız azalacaktır.

istemediklerinden emin olun.

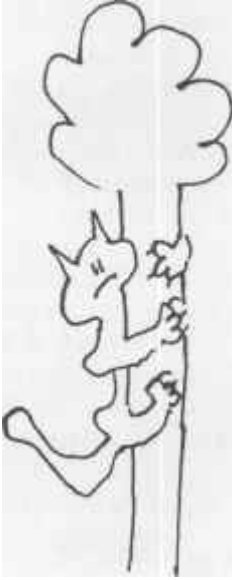
Elektrik süpürgelerinden uzak durun.

Elektrik kablolarını çiğneme eğilimi göstermeyin.

Ne kadar sinirli olursanız olun, tırnaklarınızı ye meyin.

Kapağın kapalı olduğundan emin olmadığınız sürece asla tuvaletin tepesine tünemeyin

Kesinlikle artık yemek yemeyin. Şunu aklınızdan çıkarmayın: Eğer çok hoş olsaydı, zaten insanlar yerdi o yemekleri. Onların yemedikleri şeyleri size yedirmelerine izin vermeyin.

Yağmurdan,

Kardan,

Kurutma makinasından uzak durun..

Karşıdan karşıya geçerken önce sola, sonra sağa, sonra tekrar sola bakın.

Hayatınız boyunca bir mülk edinmeye çalışmayın, ve sizi mülkü gibi görenlere iyi bir tırmık atın.

Ağaca tırmanırken şunu göz ardı etmeyin: En yüksek dala tırmanmak elbette en hoş şeydir. Ancak unutmayın ki, itfaiyecilerin sizi kurtarmaktan daha önemli işleri olabilir. Eğer zirveye ulaşmak istiyorsanız, kendi gücünüze güvenmeniz gerekir.

İnsanların, sizinle bebekmiş gibi konuşmasını başışlayın. Başkalarından öğrendiklerini tekrarlıyorlar sadece. Size hakaret etmek

Çizimler: Nur Pınar Sankur

Kedilerin Başı Sağ Olsun

3 Mart Perşembe günü Türkiye'nin tüm kedileri, çeşitli tabloları ve öyküleriyle kendilerini ölümsüzleştiren ünlü ressam Cihat Burak'ı kaybettiler.

Cihat Burak 79 yıllık yaşamı boyunca bıkmadan usanmadan kediler dünyasının bir gözlemcisi oldu, gerek öykülerinde gerek resimlerinde. Yaptığı resmin bir oyun olduğunu, bu oyunu kaybettiğinde resim yapma yetisini de kaybedeceğini düşünmüştür Burak. Hani neredeyse tüm resimlerinde kediler vardır Burak'ın, belki de bu oyunun parçası olarak. Kedilerin yaşamında da en özenilesi şeyin, onların öne doğru eğilmiş kulakları ve bıyıklarıyla, kocamanlaşmış gözleri olduğunu her kedisever yakından bilir.

Cihat Burak, 8 Ağustos 1915'te İstanbul Aksaray'da eski bir konakta doğdu.

Çocukluk yıllarını İzmir'de eski bir Rum evinde geçirdi. İzmir dönüşünde Cihangir'e yerleşti ve öğrenimine Galatasaray Lisesi'nde başladı. Çok küçük yaşlarda başlayan resim tutkusu bu yıllarda da devam etti. Daha sonra Akademi'de mimarlık eğitimi gördü. Paris'te yaşadığı yıllarda çeşitli sergiler açtı. Yaşamının büyük bir bölümünde mimarlık yaparak para kazanırken, bir yandan da resim yaptı. Eski İstanbul, Galatasaray, Balıkpazarı, Cumhuriyet Meyhanesi, Paris yılları ve derin hayvan sevgisi resimlerinde belirleyici oldu. Ressamlığının yanı sıra öykü yazarı olarak da tanınan Burak'ın ilk öyküleri Yeni Adam ve Soyut dergilerinde yayımlandı. Daha sonra "Cardonlar" ve "Yakutiler" adlı öykü kitapları yayımlandı.

"İçinde kedi olmayan resimlerim var tabii"

Cihat Burak bir söyleşisinde böyle diyor. Kedileri çok sevdiğini, belki de aslan ve kaplanı kucığına alıp sevmeyeceğini bildiğinden, daha da çok seviyor kedileri. Onların, boyutlarıyla tezat, ele avuca sığmayan varlıkları Burak'ı heyecanlandırıyor. Kafasına dik, bildiğini okuyan, sadece ve sadece kendi istediğini yapan tavırları... Ne yapacaklarının belli olmamasıyla da kadınlara benzetiyor kedileri Cihat Burak. Süslerine ve tuvaletlerine düşkünlükleri kadınları anımsatıyor ona. Kedilerin sahiplerini kabullenmesini de bir anlamda kadınların kocalarını kabullenmesine benzetiyor. Kadınları daha tehlikeli buluyor. "Kedinin tırmığı geçer de, kadının tırmığı kolay kolay geçmez," diyor ölümünden kısa bir süre önce bir gazeteciyle yaptığı söyleşide.

Cihat Burak'ın kedilerle tanışması

Cihat Burak kedilerle, ya da resimle mi desek, Galatasaray Lisesi yıllarında tanışmış. Sezer Tan-suğ, Cihat Burak'ın kedi sevgisini şöyle tanımlıyor:

"Zaten çiçeklerle kediler, onda saf yürekli uysal yaşantı dünyasının biri gözle, biri elle hırpalanmaya alabildiğine dayanıklı hakikatini koyarlar orta yere. Çiçeklerle kediler resme bir geçiverdiler mi, artık ne solar, ne hırpalanırlar; ama sanatçının uysal bakışı, resmi yaratan kişiliğin göz hışmını yüzeyin bir yerine asar, pençelerden tırnaklanmış elleri ise dokunuşun sıcak sevgisini resmin tüm derinliklerine iletir."

Burak, her şeyin 'sahici'sini seviyor. Öyle 'kafadan atma' şeylerle pek uğraşmıyor. Sahici evler, sahici insanlar, sahici çiçekler ve sahici kediler. Tüm hayvanları seviyor, ama kedilerin yeri bir başka. Hayvan dediğin, Burak'a göre tüylü müylü olacak. Mırıl mırıl mırıldanacak. Başına buyruk olacak, eh, haliyle bu tanıma en uygun olanı da kedi.

"Efendim, niye köpek değil de kedi, değil mi? Bunu konuşalım. Kedi, kişiliği olan hayvandır. Hiçbir zaman insanın elini, yakasını bırakmamıştır. Köpek öyle değildir. İnsana Allah'ına bakar gibi bakar. Kedi 'ne yapalım, böyle gelmiş, böyle gidiyor,' diye bakar. Kedi bir sirk hayvanı değildir."

Cihat Burak'ın gönlü sokak kedilerinden yana. Sahici kedi dediğin damlarda dolaşacak. Vitamin kedileri de ne oluyormuş öyle?

Burak, aynı zamanda mimar. Hiçbir yapıyı hayvansız düşünemiyor:

"Düşünün ki güzel bir bina kedisiz olsun, güvercinsiz olsun. Olmaz. Mümkün değildir. Muhakkak o binanın kedisi vardır. Ama kedi o binanın güzelliğinin farkındadır veya değildir. O öyle

Boyu yoktur, ya da bütün 1915 doğumlu Aksaray'lılar gibi bir insan boyundadır ve babasıyla pek el ele yürümemişlerdir. Onun için çocukluğunun suluboya takımları rafa kaldırılmıştır. Aksaray çamuruyla oynamıştır daha çok ve hep arslan kafaları yapmıştır (büyük yelesi, büyük gözlü ve ağzının içinde dolanan bıyıkları). Hayvanlarla içli dışlılığı o zamandan kalmamış mıdır? Hem yalnız onun resimlerinde evlerindeymiş gibi dolaşmaz mı hayvanlar? Törenlerde onlarındır en ön sıralar. Heryerde sazı birlikte dinlerler. (Şimdi de öyle değil mi? Yepyeni bir beşliği sazendelerin iki memesi arasına hem kendisi, hem kedileri için koymuyor mu? Resimlerinin birindeymiş gibi de rahatlar. Hem hep yaşadığını çizmiyor mu zaten. "Ben şunu şunu gördüm" der gibi. Yine bu yüzden, ikide bir resimlerinin arasına bir fotoğrafçıya poz verir gibi kendini oturtmuyor mu, bir nakkaş titizliğiyle? Sanki sırma ipektir elindeki kâğıt ve bir yastık üzerine işliyordur Balıkpazarı mahşerini. Durağan. Acılı.)

Ece Ayhan

yaşar orada. Onun bir köşesi vardır. Evin kedisinden ne hayır gelir ki? Mır... mır...mır... Ama bizim evde kıyamet kadar ev kedisi vardı. Mangalın altında oturur, düşünürlerdi. Ne düşünürlerdi Allah bilir?"

Cihat Burak, aynı zamanda sevilen bir öykü yazarı. Ancak gerekli anlarda, resimleyemediklerinin öyküsünü yazdığını söylüyor, son söyleşilerinden birinde.

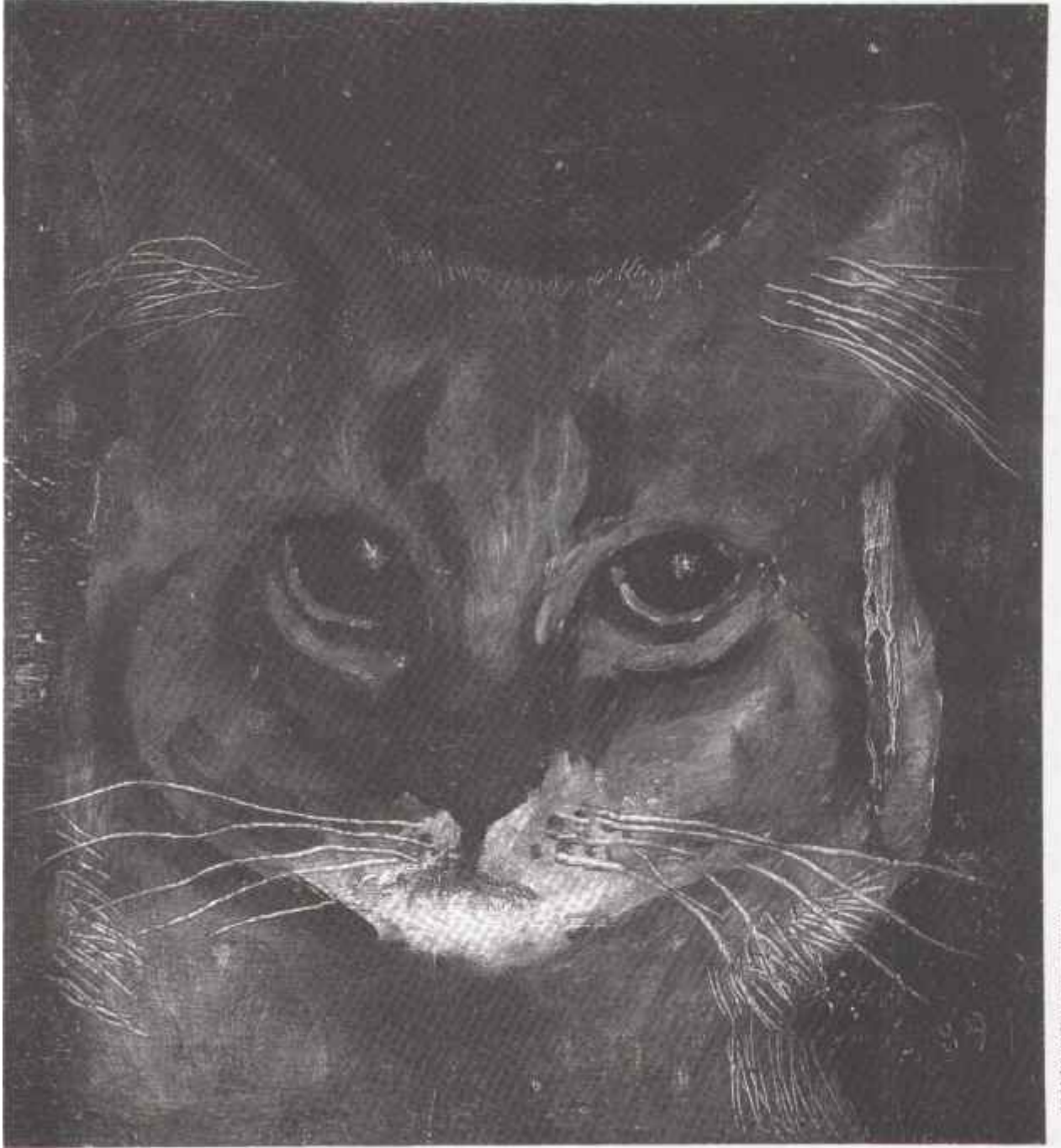
Öyküleri de kediler krallığını yansıtıyor. Eski İstanbul mahallelerinde yaşamış olması, ona sokak kedilerinin yaşamını yakından izleme olanağı sağlamış. *Mel'un Kedi* ve Lauriston sokağının kedilerini anlattığı *Kedi* isimli öyküleri en çok sevilenlerden. Sayfayı çevirirseniz sizi Cihat Burak'ın *Mel'un Kedi* öyküsüyle baş başa bırakacağız.

Resim: C. Burak Akvaryum ve Kedi, 1991

Öykü..

Mel'un Kedi

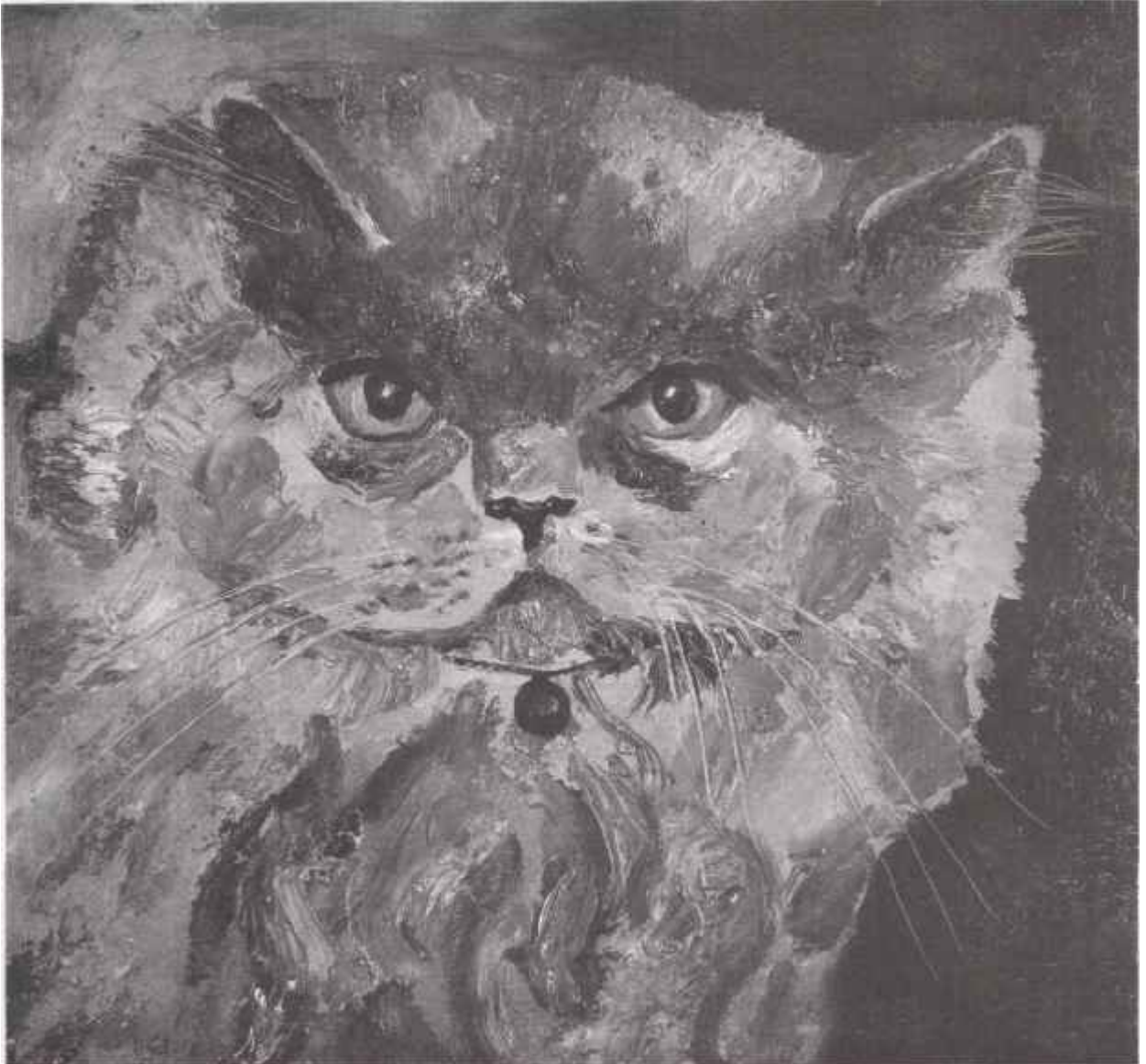
Cihat
Burak

Resim: C. Burak, Kedi, 1989

Saat altıya doğru Beyazıt Çınaraltı'ndaki kahveye gideyim de başladığım öyküyü bitireyim dedim, hava daha aydınlık, kimseler yok ortada, kahvenin duvar dibi masalarından birine oturdum; yandaki masada yaşlı bir adam kahvesini içiyor, defterimi çıkardım, yazmaya başladım, o sırada gümüş yavru geldi...

Kahvede ana oğul iki kedi var, öğleleri bazen ciğer götürüyorum, bir haftadan beri bu gri yavru meydana çıktı, ona da ciğer veriyorum; bugün meydana yoktu, aradım bulamadım, akşam görünce çağırdım, geldi kucağıma, aldım yaklaştırdım kulağıma, mırıl mırıl mırılıyor, masaya atladı, defterin üstünde kalemin gidip gelişini oyun zannedip kalemi ısırmaya çalışıyor, aldım omuzuma koydum, bir taraftan da yazıyorum; pek severim kedinin mırıl mırıl mırılayarak omuzumda gezmesini, oturuşunu; yan-

daki masadaki adam (altmış yaşından fazla, saçları dökük, sarışın, daha doğrusu tuz hardal karışımı bir renk, oldukça temiz giyinmiş): -Siz de kedicisiniz galiba? dedi, kedi seviyorsunuz! Severim, dedim, Pek severim. Öğleleri bazen bunlara ciğer getiriyorum, bugün yoktu, karnı aç herhalde, şimdi gidip ciğerciden alamam artık. Ben, dedi adam; hiç sevmem kediyi, evde olsa kaçardım! Olabilir, dedim, her insan kedi sevmez, bazısı sever bazısı sevmez! Hayır yanlış anlamayın, diye telaşlandı, arz edemedim yani; sevmem diyorsam sebebi var, benim küçük yeğenim vardır; ablamın kızı, daha doğrusu torunu, üç dört yaşında, bir gün kediyi mıncıklamış mı ne yapmış, aman beyim, hayvan yandan böyle çocuğun suratına bir atıldı, böyle dört eliyle, tırnaklarıyla, dar yetiştim, yoksa yüzünü parçalayacak!.. Gözünü bile çıkarabilir, dedim hatta... Aman beyim ne söylüyorsunuz, zor aldım elinden kızcağızı!..

Canı yanmış herhalde hayvanın, dedim... Hayır efendim dedi, tabii hayvan, canı yanmış, canı yanmış, yanlış anlamayın sakın, ben sevmem!... Yani nankördür, onun için, yoksa ne bilsin hayvan işte; ama sevmem!.. At severim, köpek koyun severim bak, çünkü bunlar insanın maişetini te'mîn eder; biraz durdu, ama İstanbul'da hayvan beslenmez, dedi!.. Evet, dedim, hele at hiç!.. Kedi köpek için de bahçeli ev lazımdır... Evet, dedi, benim kurt köpeğim vardı beyim, görseniz kafa bu kadar, baytar ölçüsüyle 84 santim!..

Nedir baytar ölçüsü?..

Yerden omurgasına, şey, yani sırtına kadar demektir!.. Büyük köpekmiş, dedim, bu masa kadar yüksek... Aman efendim, dedi, kafa bu kadar, görülecek şey, günde bir sığır işkembe alır pişiririm, bu masa kadar tenceresi vardı, içine biraz da zeytinyağı atarım, hayvan peklik çekmesin diye!.. Çiğ işkembe yenmez mi? diye sordum, yenmez dedi, Kurtlara çiğ et verilmez!.. Katiyen olmaz... Bu köpeği bana Almanya'dan bir dostum getirmişti, Alman ordusunda vazife görmüş; laftan anlar beyim görseniz, otur dersin oturur, çık dersin çıkar, yukarı çık, aşağı in, hepsini yapar... Adeta konuşacak dedim, anlıyor ama konuşamıyor!..Anlıyor beyim, anlıyor dedi, hayvan sezgisi tuhaftır!... Bendeniz kürkçüyüm. Kürkçü müsünüz?.. Evet. Çarşı'da dükkanımız vardı, sonra Ankara'ya naklettik, zâten işleri benim çocuğa bıraktım, artık ben çalışmıyorum şimdi!.. İşte Çarşı'da Hristo vardı, ama tüccar o o zaman, ben tezgâhtarım, o adamakıllı zengin. Handa iki dükkan kiraladı; döşemelerini söktürdü kümes yaptı, tavuk beslemeye başladı, onda da tavuk merakı vardı!.. Çarşı'nın içinde kümes mi yaptı?.. Tabii Çarşı'nın içinde; ama Çarşı'nın üstü camekânlı bir kısmı vardır, büyük zelzelede yıkılmış da üstü tonoz kalmış, işte orada iki dükkân kiraladı, döşemelerini söktürdü, sabahleyin herkesten evvel gelir, saat altıda yedide, چراغı vardı, Yorgo, ona dükkânları açtırır, tavukların yemlerini verir, kuyruk altı, kuyruk üstü, dil altı hastalıklarına bakar, sirke, zeytinyağı, bilmem sarmısak ne ilaçlarını yapar ondan, sonra iskemlesini atar, karşısında kahvesini içerdi; onun da zevki öyle işte, merak yoksa ihtiyacı yok, zengin adam.. Ama merak işte; ben onunla baş edemezdim, ben Bebek'te oturdum, o Çengelköy'de, bir gün bile Çarşı'ya ondan evvel geledim!... Biraz sustuk, ben hâlâ kediyle oynuyorum. Ben, dedi köpeğin ağladığını gördüm, ağladığını!.. Ağladığını mı?.. diye sordum... Evet ağladığını gördüm beyim; bizim

ev vardı Göztepe'de, benim sizden iyi olmasın ablam vardır, üç tane, birisi benden büyük çocukları vardır, benim de üç tane yetimim, hep bir yerde yaşarız, bahçe geniş, bir ucu Bağdat Caddesi'nde bir ucu denize dayalı, yirmi dönüm arazi o zaman, tabii şimdi parsellenip parsellenip apartman oldu; Şemsettin Sami Bey'inmiş, ev üç daire ama hep beraber yaşıyoruz, bizinkiler, kardeşlerimin çocukları yazın Ada'da oturuyoruz, orada çocuklar avare olsunlar (herhalde avare olmasınlar demek istedi) itlik etmesinler diye sandal aldım onlara, o zaman parasıyla bin yüz lira; yüz elli metre ağ, ıstakoz sepetleri filan, tek çocuklar avare olsunlar da şuna buna ne bileyim vakit geçirsinler diye... Ama söyledim. Bakın, dedim!.. Avarelik yok, şirketin parasını çarın çurun etmeyin haa, dedim; işte onlar da balık malık tutuyorlar, ıstakoz filan satıyorlar, tek avare olsunlar da itlik öğrenmesinler!.. Bir gün bir arkadaşlarını alıp Ada'ya götürecekler, biz de Göztepe'deyiz, köpek de anlamış; sandalın başaltına gizlenmiş, çocuklar başladılar sızlanmaya, şimdi biz buna işkembeyi nereden bulup da pişirelim diye söylenmeye, çağırıyorum gelmez; ablamdan ödü kopardı, bilmem bilir misiniz eski kadınları?... Yaş kaç kırk beş var mı; çoktan geçti dedim bilirsiniz öyleyse, tabii sofı kadın, köpeği hiç sevmez, yanına bile sokmaz, hayvanın da ondan ödü kopardı, tir tir titiyor böyle; koskoca köpek halbuki!.. Hele biri bahçeye girsin, yabancı birisi, çıkabilirse aşkolsun!.. Bir yerinden mi yaralandı, dedim: Hayır, dedi, girerken ses çıkarmaz, fakat çıkarken karşısına geçer, çıkabilirsen çık!.. İşte koca hayvan ablam çağırır çağırılmaz çıktı sandaldan; ama beyim, Allah sizi inandırsın iki gözünde iki yaş!... Ağladı demek bayağı?.. Hüngür hüngür ağladı beyim, gözümle gördüm yahu!... İki gözünde iki yaş; ablam bunu görünce yüreği yumuşadı, hadi dedi, defol git!.. Köpek yedi metreden atladı sandala!..

- Yedi metreden mi?..

-Evet sandal açılmıştı karadan, yedi metreden sandala atladı!.. Dokuz yaşında öldü kaç sene evvel. Hayatımda üç köpek besledim, ama kedi hiç sevmem, nefret ederim, bir evde kedi olsun kaçaram!.. Dayak da yedim o yüzden.

- Kedi sevmeme yüzünden mi?..

- Hayır kedi yüzünden; o zaman orta mektep yok, rüştiye var, bizim ileride Fincancılar'da evimiz vardı o zaman, peder nur içinde yatsın, hepsi öldüler şimdi, esnaftı, evimiz de kalabalık, annem eski kadın tabii, dolma pilavı yapmış!...

Dolma pilavı hiç duymadım, dolmanın içinde mi pilavı?...

-Yok efendim, pilav vardır üstüne ip geçirilir böyle; dolma işte!...

-Yaprak dolması filan mı?...

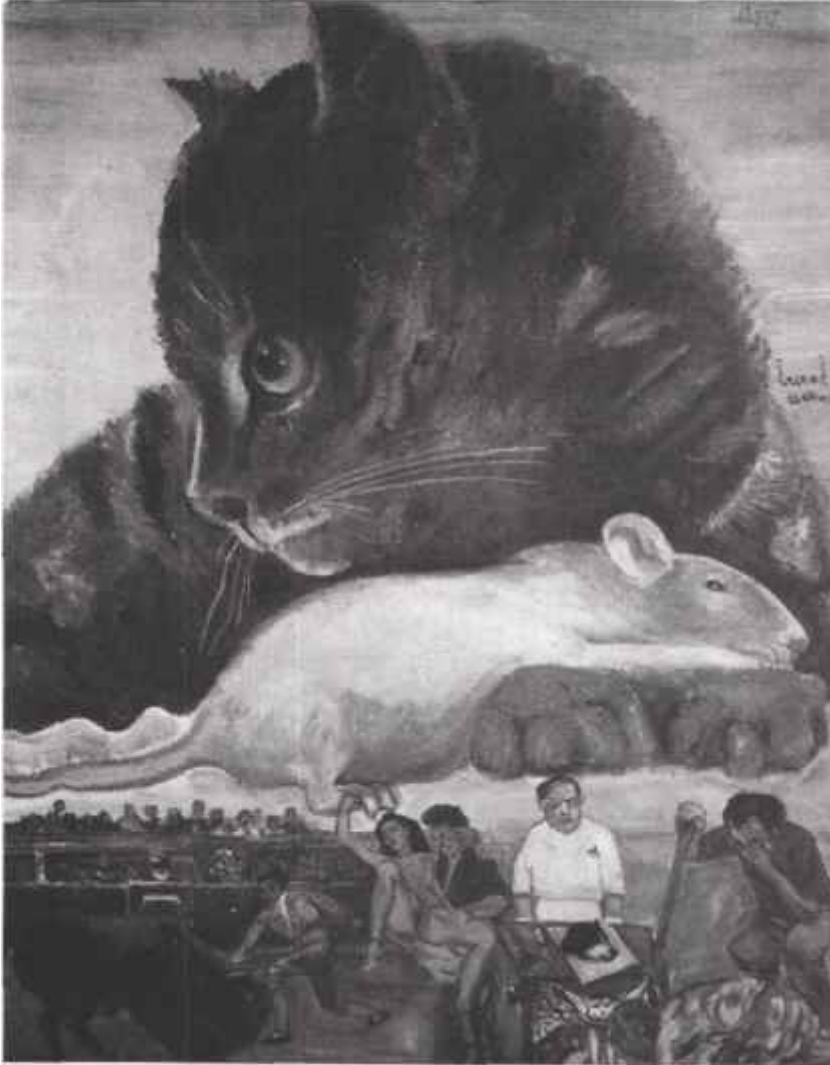
-Evet, ama taze zamanında; gevrek vaktinde!... Dolmalar ipe dizilir, pilavın üstüne konur sıra sıra; annem de pilav pişirmiş, dolmaları ipe dizip yerleştirmiş; üstüne bez sarmış; bizim bir kedi vardı, mel'un kedi derdik, hırsız mı hırsız!... Sen gel tencerenin kapağını aç, bir sıra dolmayı al, başında bekler soğusun da yiyeyim diye..

-Eli ayağı yanmamış mı?.. dedim. Yanmamış efendim, hem mangal (eliyle tarif etti) üstünde saç ayak, onun üstünde ayrıca ocak, üstünde tencere, düşünün bakın!..

Mangalın kenarına çıkmış, tencerenin kapağını açmış, dolmaları yere koymuş, başında bekliyor, soğusun da yiyecek!... Annem bunu görünce tabii eski zaman kadını; ben de mektepten yeni gelmişim, üstümde önlüğüm, annem gösterdi bana vaziyeti, bir sopa kaptım, kedi kaçayım derken pancurun arasına sıkışmış; üstüme bir işedi beyim baştan aşağı sidik oldu; o zaman lekeci (temizleyici) yok ki versin temizletsin, tabii gömlek yıkanacak, ütünecek, ben giyeceğim de ertesi gün mektebe gideceğim, mel'un kedi yüzünden dayak yedim ama ne dayak... Zâten iki defa döğmüştür annem beni; bugün seksen dört yaşımdayım (biraz evvel yetmiş dört demişti halbuki!...) hâlâ unutamam o dayığı.. Kedi, dedim dayığı sizden yemiş, siz de annenizden... Kıs kıs güldü, ya ya dedi; ama dayak beyim, eski zaman kadını, müşfik, merhametli; ama kedinin yüzünden dövdü beni işte!... Bir kere de tabanca yüzünden yemişimdir!...

-Tabanca yüzünden mi?...

-Evet tabanca yüzünden!.. O zaman asayiş bugünkü gibi değil, bizim taraflar تنها, eve gidip gelirken diye babama arkadaşı tabanca göndermiş, annem de tabii kaç göç var, kapının arkasında zavalıcılık, bana tabancayı al dedi, adam kapının önünde şarjörü çıkarıp tabancayı verdi elime; ama ben muzip çocuğum, tabancayı alır almaz pırr.... Annem peşimde, elimde tabanca, ne kadar oda sofa varsa dört döndük!... Anneciğim zavalı peşimde, beni tutmak ister tutamaz ben kaçırım; nihayet bahçeye kaçtım, duvarın köşesinde beni sıkıştırdı, bir dayak bir dayak, bir dayak, eski zaman kadını!.. Ama mel'un kedi yüzünden yediğim dayığı unutamam; hiç sevmem kedileri, kedi olan yerden kaçırım...

Kediler...(?)

Kedilere benzeyebileydik keşke. Öyle diyelim geliyor sık sık, bu son yıllarda. Yaşadıkları anın iyicene farkındalar gibi. Bir şey bekliyorlarsa bir deliğin başında, onları oyalayıp oradan uzaklaştırmak pek güç. Bildikleri bir yerde bildikleri bir iş görülürken, her gün seyrettikleri, kendilerince katıldıkları (anlayamadığımız, bakarak da bir işe katılınabildiğidir) o işe sanki ilk kez bakacaklarmış gibi, uyuklamakta oldukları yerden kalkmağa üşenmeden, gidip seyredeler yapılanları... Uykularının hangi katındalarsa, o katın uykusunu yaşarlar.

Bizlerse, uydurduğumuz bir zamanla övünürken, her işimizi, her sözümüzü o zamanın akışı içinde ötede, ileride, gelecekte varılacak, bir noktaya varmak üzere yapıyor ya da söyleniyor görürken, yapmakta, söylemekte olduğumuz şeyi unutuveriyoruz. Bir ereğe yönelerek, bir erek düşüne kapılarak giderken, sonraları -biz göçtükten sonra- yaşamımız, daha da ileri vararak, yazgımız adı verilecek bir dizi anın her birinin biricikliğini, değiştiremezliğini, yerine konmazlığını şuncacık olsun fark etmiyoruz. (Bu yaşamın bölük pörçük birkaç anısı bir iki yakınımızın belleğinde kalabilir ya, bunların bir süreklilik, bir anlamlılık taşımış olabileceklerini bilebilecek tek kişi -kendimiz- yokluğa karışmış gitmiştir artık). «Fark etmiyoruz» dedim, meğer ki gerçekten sonumuza yaklaşmış olalım. Yanılmıyorsam, kimimiz (yolun oralarında) anlayıp öğreniyor kimi şeyi: Susup dinlemediği örneğin... Yaptığı gördüğü, işittiği her şeyin ağırlığını bir yerlerinde duymağı; bir çocuk gülüşünün, bir güneş sızıntısının, bir gözyaşının avuçtaki yuvarlaklığını, ferahlatıcı serinliğini, sayısızlığını ya da sayıya gelmezliğini; mutluluğun, acıyı, sevinci art arda, ayırım yapmaksızın yaşamak olabileceğini... Hele biraz yaşlanılmışsa, görülen, işitilen, tadılan her şeye, geçmiş yaşantıların da gelip desteklik, yastıklık edebileceğini...

Ama kedi sever gibi sevmemeliyiz sevdiklerimizi

sa bu yanlış tutumumun farkına vardıktan sonra da bir daha, bir daha, «kedi sevisi» dediğim şeyi yaşamağa kalkıştım. Kişi çok şeyi anlayabiliyor da, bir anlamda, öğrenmiyor. Ya da, anladığına uygun bir eyleme davranmayı öğrenmiyor. Kendisine, birbirine benzer hatalar işleten, gerilerden, çok çok gerilerden getirdiği bir anıklıktır, bir «karar»dır, bir «yazgı»dır. Başarı diye bir şeyin sözü, olsa olsa, bu anıklığın, bu «karar» ya da «yazgı»nın çerçevesini parçalamakla edilebilir. Kendimi, kaç kez suçüstü yakalayıverdim bu «kedi sevisi»nden birine usul usul kayarken. Oysa bir kezinde, ne gönül kandırıcı açıklamalarla, bu durumda başka bir şey yapılamayacağını gösterebilirdim kendime de, herkese de... Kişioğlu ne de meraklıdır kolay olana!

Kedi sever gibi sevmemeliyiz sevdiklerimizi. Oy-

Kedi sevmek, kedinin, kendisini seven (kendisinin

de sevdiği) kişi karşısındaki umursamaz bağımsızlığını baştan kabul etmek demektir. O umursamaz bağımsızlığı, sırası gelince, kendi de göstermek olanağını -çocukça bir haklılık duygusuyla- elinde tutmak demektir. Kedi kendi canı istediği zaman sokulur size; canı istemiyorsa, çağrılarınızı karşılıksız bırakır. Üç beş okşayışla mırıltılar, gırıltılar başlar, bunlar gitgide yükselir; bir birliktelik kurulmuştur. Ya siz, bir kımıldınızla, onun rahatını

Kediyi, neredeyse işkence ederek sevenler de vardır, onları unutmuyor değilim. Ama kendi gücüne gönlünü kandırmak için hayvanın -ya da insanın- canını yakanlar dışında en «sert» kedisever bile bu köleliği bilir

bozduğunuz için, ya da o, uyarım doyunluğuna erdiği için, bu birliktelik bir anda çatışma halini alabilir. Kedinin «nankörlüğü» denen, denegelen, kedinin bu «bencilliği»dir; insanca davranış kurallarından esinlenerek hayvana yakıştırdığımız bir «bencillik...» On sekizindeki bir delikanlının gücüne erişmiş altı aylık bir bebekle oynamaya kalksaydık, sonuç daha başka olmazdı ki...

Elbette, bu «bencillik» karşısında büyük sabır göstermek, büyük sevgi göstermek gönlümüzü okşar. Kedi, verdiği azrak mutlulukların ne ölçüde bilincindedir, bilemem ama, biz bu mutlulukların azraklığı ölçüsünde kölesi oluveririz onun. (Kediyi, neredeyse işkence ederek sevenler de vardır, onları unutmuyor değilim. Ama kendi gücüne gönlünü kandırmak için hayvanın -ya da insanın- canını yakanlar dışında en «sert» kedisever bile bu köleliği bilir). Sonra günü gelir, bir sokulganlık karşısında, bir naz, bir cilve karşısında, kendi usancımızı ya da ilgisizliğimizi -kedilere öykünererek- gösteri veririz. Kedi şaşırır. Oyunun kuralı, baştan kabul edilegelmiş kuralı, kedinin kedi, insanın da insan olması değil miydi?

İş şuna gelip dayanıyor: Bir kediyi sevişimizde, kedinin «bencilliği» karşısına kendi üstünlüğümüzün tanrılara yakışır hoşgörüsü, bağışlayıcılığı, yargılayıcılığı ile çıkarız. Aşılmaz, ötesine geçilmesi düşünülemeyecek büyüklüğümüz, her kusuru bağışlarken, o kusurları işleyeni de bir yandan ezer. Ama bu yükseklik, hiçbir şeyin sarsamayacağı bu tanrısal gönül yüceliği, gördüğü, görebileceği sevginin bir kırıntısından bile yoksun kalmamak kaygısı içinde -başta, sevdiklerinininki olmak üzere herkesin (kırıcı da olsa) her yaptığına eyval-

lah diyen, kimseyi gücendirmemek, kırmamak, kendinden uzaklaştırmamak karabasanı içinde kıvranan, kendini herkesin en altında gören kişinin zırrı olamaz mı? Öyle düşünülürse, çok şey, anlaşılır hale gelir: Bu sevgi türü bir eşitsizliğe dayatılmıştır; bir temel eşitsizliğe... Oysa sevgiyi hep eşitlik terimleri içerisinde düşünür, tasarlar, düşleriz. Bencil, tekerci duygularla bu eşitliği biz altüst ettiğimiz zaman bile karşımızdakinin her hatasını bu eşitliği bozan bir davranış diye görüp mutsuzluklara düşmez miyiz? Haksızlığa bozulmak, temelde, eşitliğe inanmak değil mi?

Belki de en «mutlu» masal, birbirilerine saygı duymuş, birbirilerini sevmekte gerçek eşitlik tanısına ulaşmış -ya da ulaşmaya çalışmış- sevgililerin masalı; bir araya gelmeleri için, ölmeleri, gömülmeleri gerekmiş de olsa... Öğrenilecek başlıca erdem, belki de, bu eşitliktir.

(Göçmüş Kediler Bahçesi'nden/Metis Yayınları)

Görünmez Kazalar..

YARA VE ÇİZİKLER

Çok az miktarda da olsa yara kanamaları, kedi sahiplerini telaşlandırır. Ancak kedinin kan pıhtılaşma hızı oldukça yüksektir. Bu da çoğu kanamaları beş dakika gibi kısa bir sürede durdurur. Bu nedenle endişelenmeye gerek yoktur. Ancak bazen yara büyük olduğundan, pıhtılaşma hemen gerçekleşmez. Böyle bir durumda, yaranın üstüne temiz bir gazlı bezle, beş veya on dakika bastırın. Kanama durmazsa, turnike kullanmak gerekebilir.

Kedinin patisinde çok sayıda damar vardır. Dolayısıyla, patide herhangi bir yaranma olursa, kanama çok olabilir.

Kedi 'çıplak ayakla' gezindiğinden, evde olası tehlikeli şeyleri (Kırık cam parçaları, jilet ve bunun gibi yaralanmaya neden olabilecek sivri aletleri) ortadan kaldırın.

Aslında, kediler böyle tehlikeli nesnelerin üstüne pek basmazlar, ama yine de bu konuda temkinli olmakta fayda vardır.

Evde Tedavi

Kanamayı durdurduktan sonra, yarayı sabunlu suyla temizleyin. Oksijenli su da kullanılabilir. Yaraya fazla bastırmayın, çünkü kanama tekrar başlayabilir. Yara üzerinde bulunan saç, pislik veya diğer yabancı nesneleri dikkatlice alın. Yara temiz durduğu sürece, çabuk iyileşir. Ayrıca, kedi kendi yarasını temiz tutmak için sürekli yalar.

Veterinere götüremezseniz, kanamayı durdurduktan sonra yarayı temizleyin ve daha sonra sarın. Kanama tekrar başlarsa oksijenli su sürün ve tekrar sarın.

Yüzeysel pati yaralarına dikiş atılması gerekmez. Patisi biraz şişer ve kediniz birkaç hafta topallar. Her gece temiz suyla ve oksijenli suyla yapacağınız lavaj yaranın iyileşmesine yardımcı olacaktır. Yara iltihap kaparsa, kedinizi muhakkak veterinere götürün.

Veterinerde

Kedinizin yarası derin, geniş (4 cm), çok kirli veya iltihap kapmışsa, kedinizi hemen veterinere götürün. Böyle durumlarda, büyük olasılıkla ameliyat gerekecektir. Sakinleştiriciyle birlikte, lokal veya genel anestezi kullanarak, yaranın içindeki yabancı cisimler temizlenir. Daha sonra iltihaplanmayı engellemek veya iyileştirmek için, yaraya antibiyotikli steril su sıkılır. Sonunda da yaranın iyileşmesini hızlandırmak ve yabancı cisimlerin tekrar girmesini önlemek için dikiş atılır. Kediniz iyileşme süresinde, dikişlerini dişleyip sökmeye kalkışırsa, veterineriniz sakınleştirici verebilir veya boynuna özel kedi yakası takabilir. Yine antibiyotik verip vermeme konusunda veterinerinize danışın.

Derin yaralara mutlaka dikiş atılmalı ve çok kirli yaralar için antibiyotik verilmeli. Kediler tetanoza karşı oldukça bağışıktır. Ama veteriner duruma göre tetanoz iğnesi yapabilir.

Dikişleri almak

Veterineriniz size dikişleri ne zaman almak gerektiğini söyleyecektir. Veterineriniz kedinizi tekrar muayene etme gereğini duymadığı takdirde, dikişleri siz çıkarabilirsiniz. Bunu yapmak için steril bir cımbızla dikişin düğüm yerini tutun. Küçük ve keskin bir makasla ipi kesin ve çekin.

Dikişı mümkün olduğunca deriye çok yakın bir yerinden kesin. Böylece kirlenme ve mikrop kapma olasılığı azalmış olur.

İÇ KANAMA

Yoğun iç kanamalar vücutta oksijen ve besin taşıyan sıvının miktarını azaltır. Yeterli oksijeni alamazlarsa, organlar ölür. Ağız veya burundan gelen yoğun bir kanama varsa, bu iç kanamanın belirtisi olabilir. Ayrıca, kediniz çok halsiz ve bitkin görünüyorsa, dışetleri soluksa, karın bölgesinde ağrısı varsa, nabızı zayıfsa, hemen, bir veterinerine danışın. Araba çarpmışsa, iç kanama riski fazladır. Midede iç kanama varsa, kedinizin kusmuşu parlak veya koyu kırmızı olur. Eğer dışkısı koyu katran rengindeyse veya açık kırmızıysa, bağırsaklarda kanama olabilir. Akciğerlerde bir hasar meydana gelmişse, öksürme yoluyla, kedinizin ağzından kırmızı renkte köpüklü parçalar gelir. Bazen zehirlenme de iç kanamaya yol açabilir.

Evde Tedavi

Kedinizi yere yatırın ve üzerine hafif bir kumaş örtün. Onunla mücadele etmeyin. Yavaşça taşıyın. En kısa zamanda veterinerine götürün.

Veterinerde

Mümkünse, kedinizi götürmeden önce, veterinerinize haber verin. Çünkü siz gelmeden önce gerekli hazırlıkları yapmak önemli olabilir. Yapılması gereken en önemli şeyin kediye oksijen sağlamak ve yitirilen sıvıyı yerine getirmek için serum veya kan vermektir. İltihaplanmayı önlemek için antibiyotik verilecektir. Kedinizin sıcak tutulması gerekir. İdrar miktarı ve kanı izlenip, durumunun iyiye gidip gitmediği saptanmalı. Ölçümler yeterli gelmezse, kanamayı durdurmak için ameliyat gerekebilir.

SICAK ÇARPMASI

Sıcak çarpmasında, vücut ısısı düşmez. Nefes alıp verme gibi, vücut ısını düzenleyen mekanizmalar, artık bir işe yaramaz. Kedilerde sıcak çarpması, gölgesiz ve susuz kaldıklarında meydana gelir. Ayrıca, havasız, sıcak ve park

etmiş arabalarda kalan kedilerde, sıcak çarpması görülür.

Küçük burunlu (Himalaya ve İran Kedisi), Yaşlı ve şişman kediler, güneş çarpmasına karşı çok daha eğilimlidir. Bunun nedeni, bu kedilerin diğer kedilere göre, vücut ısılarını sıcak havalarda ayarlayamamasıdır.

Sıcak çarpmasında kedinin vücut ısısı 41°C'ın üstüne çıkar, nefes alıp vermesi aşırı bir şekilde hızlanır, nabızı yükselir, bitkin düşer, bakışları sabitleşir ve yere yığılır.

Evde Tedavi

Vücudun yüksek ısını, beyin hasarına veya ölüme yol açmadan, en kısa zamanda düşürmek gerekir. Aynı yüksek ateş tedavisindeki yöntemleri kullanarak, kedinizin vücut ısını düşürebilirsiniz. Soğuk su banyosu ve kafasının üstüne ve kalça içlerine buz koymanız çok yararlı olacaktır. Ayrıca, kedinizi serin bir odada tutmanız vücut ısını düşürür.

Kendine geldikten bir süre sonra, kedinize biraz su verin, çünkü sıcak çarpmalarında vücutta büyük miktarda su kaybı olur ve bunun geri dönmesi gerekir.

Kedinizin durumu kötüleşirse, hemen veterinerine götürün. Mutlaka havadar bir yolculuk yapmasını sağlayın. Buz tedavisine devam edin.

Veterinerde

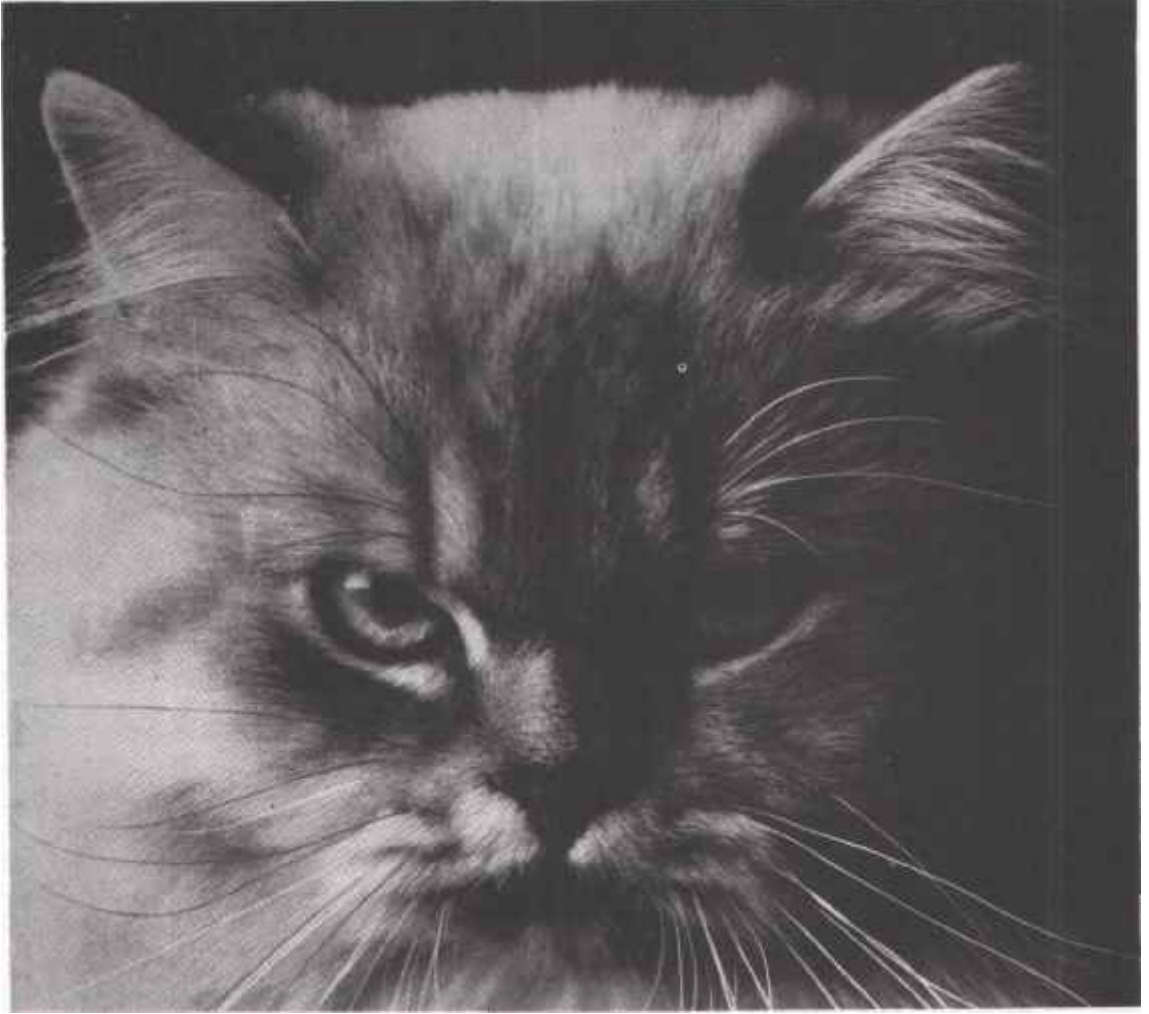
Veterineriniz, herhangi bir beyin veya organ hasarı olup olmadığını anlamak için, kedinizi muayene edecektir. Su kaybını telafi etmek için, kedinize serum verecektir. Ayrıca, soğuk su banyosu, buz tedavisi ve lavman uygulayacaktır. Gerekirse oksijen verebilir ve 24 saat boyunca onu gözetim altına tutmak isteyebilir.

Önlem

Sıcak günlerde, kedinizi arabanın içinde bırakmak zorundaysanız, arabanızı mutlaka gölgeli bir yere park edin, havadar olması için, pencereleri biraz aralayın ve içebilmesi için, kedinize bol su verin. Kediniz küçük burunlu, yaşlı veya şişmansa, bu önlemler onun için geçerli olmayabilir.

Kedinizin Sağlığı...

Böbrek Hastalıkları

Kedinizin böbreklerinin yaşamsal bir işlevi vardır. Kandaki sıvıyı idrara dönüştürür. Böylece, böbrekler vücuttaki atık maddeleri dışarıya atar, su miktarını düzenler, mineral ve besin seviyesini dengede tutar ve kan basıncını ve alyuvarları düzenleyen hormonları üretir.

Böbrek rahatsızlıkları iki böbreğin de bu işlevleri yerine tam olarak getiremediği zaman oluşur. Tek bir böbreğin az çalışması bile hem insanlarda hem hayvanlarda yaşamsal bir tehlike oluşturmaz. Böbrek rahatsızlığı tanısı koymak için her iki böbreğin dörtte üçünün iyi çalışması gerekir.

Nedenleri konusunda kesin bir bulgu olmadığı halde, son on yıl içinde kedilerde böbrek rahatsızlığının arttığı gözlenmiştir. Böbrek rahatsızlığı erkek ve dişi kedilerde aynı şekilde etkili oluyor. Yaşlı kedilerde ise risk daha yüksektir. Yaşı 10 ile 15 arasındaki kedilerin %60'ında böbrek rahatsızlığı görülebiliyor. Dolayısıyla yaşlı bir kediniz varsa böbrek rahatsızlığı olup olmadığını anlamak için veteriner kontrolü şarttır, çünkü böbrek rahatsızlığında erken teşhis, tedavi açısından önemlidir.

Eğer böbrek rahatsızlığı kedide yavaş seyrederse, ileri bir safhaya gelene kadar kedi sahibi tarafından anlaşılmayabilir. İleri safhadaki böbrek rahatsızlığı genellikle vücuttaki atık maddenin dışarıya atılamaması yüzünden kedinizde iştahsızlığa, kusmaya, su kaybına ve zayıflamaya neden olabilir. Hastalık vaktinde tedavi edilmezse, kediniz ölebilir.

Böbrek rahatsızlığının çeşitli nedenleri var. Bunlar idrar yollarında bakteriyel iltihaplanma, tümör, kalıtsal nedenler olabileceği gibi, antifriz gibi zehirli maddelerin alınmasından da kaynaklanabilir. Kedide görülen iştahsızlık, kusma, su kaybı ve zayıflık gibi belirtiler, başka hastalıklarda (karaciğer, kalp ve tiroid rahatsızlıkları) da görülebileceğinden kesin bir tanı koymak zor olabilir. Aynı zamanda, tek bir laboratuvar testi yeterli olmayabilir. Dolayısıyla, kesin bir tanı koyabilmek için ve tedaviye başlamadan önce, görülen belirtilerin yanı sıra kan ve idrar testlerinin iyi değerlendirilmesi gerek.

Laboratuvar testleri uygulanmadan böbrek rahatsızlığı konusunda tanı koymak oldukça zordur. Çünkü ileri bir safhada böbrek rahatsızlığı olmayan bir kedi, çoğu zaman normal gözükür. Üstelik, daha önce de belirttiğimiz gibi, başka hastalıkların belirtileri de benzer olabilir. Ama yaş önemli bir faktör olduğundan, 8-10 yaş arası ve daha yaşlı kedilerin (sağlıklı görünseler bile) düzenli olarak yılda bir kez teste tabi tutulmaları şarttır. Aynı şekilde, iştahsızlık, zayıflama ve su kaybının yanı sıra, depresyon, kabızlık veya kusma belirtileri gösteren kedilerin de muayene edilmeleri ve teste tabi tutulmaları gerek. Özellikle de bu belirtilerin birkaçını bir arada gözlerseniz, böbrek rahatsızlığının şüphelenebilirsiniz.

Böbrek rahatsızlığı olan kedinin iyileşmesi rahatsızlığa neden olan faktörlere bağlıdır. Aynı zamanda böbreklerin ne ölçüde zarar gördüğü ve iyileşme olasılığı da önemli bir etkidir. Aynı nedenle bile olsa, iki ayrı kedinin böbrekleri farklı şekilde

etkilenebilir. Dolayısıyla, veterineriniz için kedinizin özgeçmişi, uygulanan testler kadar önemlidir. Ayrıca, testlerin tekrarlanması daha sağlıklı bir tanı ve tedavi için gereklidir.

Böbrek rahatsızlıkları Akut ve Kronik olmak üzere iki şekilde görülebilir. Akut böbrek hastalığı nefrit adıyla da bilinir ve belirtileri şunlardır:

- *Kusma*
- *Aşırı susuzluk*
- *Ağızda iltihap*
- *Yutkunma zorluğu*
- *Bitkinlik*
- *Kasılma ve titreme*
- *Koma*

Kronik böbrek hastalığı genellikle yaşlı kedilerde görülür ve susuzluk, sık idrar ve kilo kaybı ile başlar. Diğer belirtileri ise şunlardır:

- *Üremi*
- *Kusma*
- *Nefes kokusu*
- *Ağızda yara*
- *Anemi*
- *Aşırı susuzluk*

Genellikle akut böbrek hastalığının kronik böbrek hastalığına göre iyileşme olasılığı daha yüksektir. Doku kaybı oluşmadan tedavi uygulanırsa, böbrek büyük bir zarar görmeden tedavi edilebilir. Kronik böbrek hastalığı olan kedilerin ise tedavisi su, asit, mineral ve hormon dengesini ayarlamakla başarılı olabilir.

Böbrek rahatsızlığı erken teşhis edilmezse iyileşmesi zor bir hastalıktır. Dolayısıyla, tanı koyarken ve tedaviye karar verirken çok dikkatli olmak gerekir. İlacın yanı sıra, kedinize iyi bir diyet yaptırmanız gerekebilir. Yaşını almış bir kedinin yeni ve tamamen farklı bir yemek türüne alışması zor olabilir. Bazı kediler ilaç tedavisine geç veya hiç cevap vermeyebilir. Dolayısıyla, çok sabırlı olmanız gerekecek.

Dileriz kediniz sağlıklıdır ama şüphelenirseniz bile veterinerine danışmakta geç kalmayın. Unutmayın ki sağlıklı bir kedi mutlu bir kedir.

NO: 16

*Kasabın ırağı Apo
Onüç ondört yaşlarında
ıta gibi bir oğlan
Baktım dolanıyor bizim sokakta
Ne lan dedim ne arıyorsun?
Amca, dedi, üç gilom guşbaşı
Telefonlan istediler de
16 numarasından bu sokağın
Yok öyle bir numara...
Önüne düştüm ben de Apo 'nun
Gerçekten yok öyle bir numara
Ondörtlü evi geçtiğinde
Bir yangın yeri çıkıyor sırada...
Karşı komşulara da sorduk, onlar da bilmiyorlar...
Anlaşılan , dedim, hortlaklar matrak geçmiş sizinlen!
Hortlaklar değil ama, dedi bizim hanım
Aç kediler telefon etmiştir dükkana, niye olmasın!*

CAN YÜCEL

Ayıya Dayı Demek!

Geçen yıl WSPA (Dünya Hayvanları Koruma Vakfı), Turizm Bakanlığı'nın isteği üzerine Libearty (Ayılara Özgürlük) kampanyasını Türkiye'de başlattı. Şu anda tam olmasa bile büyük bir başarı elde etmiş gözüküyor. İstanbul sokaklarında artık dans eden ayılara rastlanmıyor. Resmen yasak olan ayı oynatmaya 'resmen' el konuldu. Ayıları barındırabilecek sığınaklar hazırlandı, uzman kişiler ayıların bakımını üstlendi ve yakında tutsak ayılar özgürlüklerine kavuşmak üzere. İşte mutlu son!

Acaba gerçekten öyle mi?

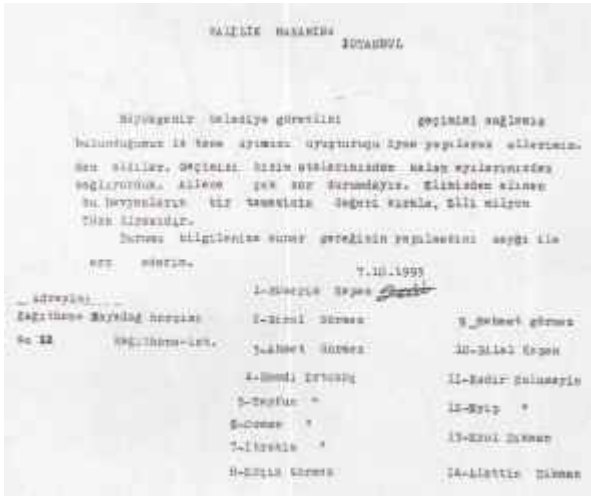
Kampanyanın iki temel amacı vardı. Biri tutsak ayıların yaşamlarını iyileştirmek, diğeri ve daha da önemlisi doğada yaşayan ayıları korumak ve neslinin tükenmesini önlemek. Birinci amaca

ulaşmış gibi gözüküyor. İkinci amaca gelince çifte bir standart uygulandığı anlaşıyor. Çünkü, doğada ayıları korumaya yönelik hiçbir çalışma olmadığı gibi ayı avı devam ediyor. Ayı başına yaklaşık bin dolar alınıyor. Üstelik bu avların çoğu denetimsiz ve ruhsatsız olabiliyor. Yapılan ile yapılması gereken arasında büyük bir uçurum var. Daha önce turist para verip tutsak ayıyla fotoğraf çektirebiliyordu. Şimdi ise parasıyla öldürebiliyor. Turizm Bakanlığı turisti her açıdan memnun etmek için elinden geleni yapıyor.

Bir yandan herkesin içini ferahlatan bir kampanya düzenlemek, bir yandan da kıyasıyla bir soykırıma göz yummak biraz tuhaf geliyor!

Bu, işin hayvan korumaya yönelik kısmı. Gelelim insani boyutuna.

Yüreğe dokunan bir görüntü oluşturmak çok kolay. Burnuna halka geçirilmiş zavallı durumda bir ayı. Yanında duran adamın kim olduğu, ne olduğu, nereden geldiği pek belli değil ya da fazla vurgulanmıyor. Çünkü yapılan eziyet ayıya yönelik. Batılı hemen cebine davranıyor. Sorumlu olduğunu ve sorunun parayla çözümlenebileceğini biliyor çünkü. Hayvanlara yapılan kötü muameleye dayanamaz. Doğal olarak kendi değer yargılarıyla hareket eder ve zaten hazır olan medyaya teslim olur. Ondan istenilen şey çok açık. Mesaj çok net: "Para ver, ayılar kurtulsun!"

Batılı para veriyor, kampanya başlıyor ve aylar bir gecede kaçırılıyor. Bu operasyon üzerine bir film yapılıyor ve Batılı'ya gösteriliyor. "Bakin işte paranızla ayları kurtardık. Şimdi onlar mutlu ve özgür." Fonda konuşan ses çok etkileyici. Müzik dramatik öğelerle donatılmış. Para verenlerin içi rahat. Özgürlüğüne kavuşan ayının görüntüsü yürekleri su serpiyor. "Hayat ne iyi, özgür olmak ne güzel! Mücadeleye devam! Bütün ayları kurtarmak için el ele!" Umut beslemek paranın akması demek. Kampanya başarıya ulaştı demek.

Şimdi Batılı'ların vicdanı rahat ama bizim içimiz cız ediyor. Çingeneye ne oldu? Yıllardır geçimini sağladığı ayı elinden alındı ve onun yerine yapabileceği başka hiçbir seçenek sunulmadı. Yok sayıldı. Zaten kampanyanın amacı çingeneleri değil, ayıları kurtarmaktı. Kampanya başladığında çingenelerin durumunu iyileştirmek için belirli bir miktar para ayrılmış gözüксе de ayılar kurtarıldıktan sonra bu unutuldu gitti.

Çingeneler de ayıları karşılığında bir miktar para

isteyince, "Onlar zaten yasak olan bir şeyi yapıyorlardı, bir de bunun için ödüllendirelim mi yani?" denildi. Güçlü ve haklı olmak böylesine acımasız kılabiliyor insanları...

Çingeneler sokaka ayılıyla çıktıklarında olay oluyor. Kimse bu 'vahşi' görüntülere katlanamıyor. Peki çingenelerin kampına giren var mı? Orada fotoğraf çekiliyor mu? Kamuoyuna yansıtılıyor mu?

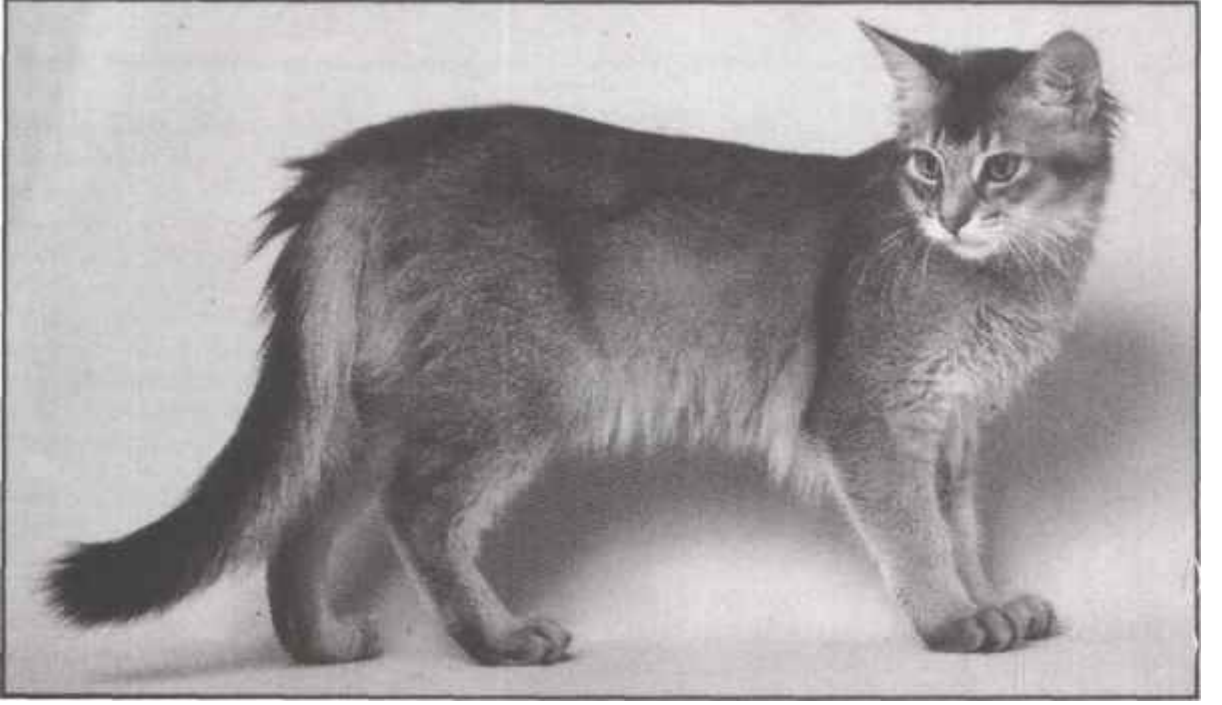
Asıl vahşet çingenelere karşı olan duyarsızlıktır aslında. Çünkü onların yaşamı kendi aylarından farklı değil, hatta daha berbat. Onların, yaşam biçimini öğrenmek için bile çaba harcanmıyor. Ayları kurtarmak daha kolay deniliyor. Doğru. Çünkü bir Batılı onların yaşamını anlayamaz. Anlamak için de çaba harcamaz. Onun duyarlı olduğu tek şey medya tarafından gönderilen mesajdır. İlkesi hayvanları kurtarmaktır. Bununla hareket eden Batılı başka hiçbir şeyi göremiyor. Aklında kalan tek imge, ayının kötü durumudur. Hemen araya girip aradan istediğini alıyor ve arkasına bakmadan çekip gidiyor. Peki ya biz?

Gelişen Türkiye olarak Batılı'nın gözüne girdik sayılır. Sokakta oynatılan ayı artık mutlu mesut yaşıyor. Görüntüyü kurtardık işte!. Ama harcanan para (yaklaşık 10 milyar TL) gösteriştten öteye gidememiştir. Ne doğadaki hayvana, ne elinden ayısını aldığımız çingeneye, ne de eğitime yönelik olumlu bir adım atılabildi. Bütün bu çaba ve para tek bir boyutta tıkanıp kaldı. Gerisine de kimse sahip çıkmadı.

Özgürlük, doğal yaşam gibi sözler kulağa ne hoş geliyor, değil mi? O zaman onlara gerçekten sahip çıkalım!

Egzotik Kediler

Somali

Somali kedisi aslında Habeş kedisinin uzun tüylü bir türüdür. Somali kedisinin en büyük özelliği tüylerindeki sayıları on ikiye bulan şeritlerin çokluğudur. Habeş kedileri gibi, Somali kedilerinin de "Ruddy" ve "Kızıl" olmak üzere iki değişik türü vardır. Fakat Habeş kedilerinden farklı olarak Somali kedilerinin tüy gelişimi ancak 1,5 yaşına geldiklerinde tamamlanmaktadır.

Somali kedileri vahşi görünümüne rağmen evcildirler. Habeş kedileri kadar akıllı, canlı, kolaylıkla değişik numaraları öğrenme yeteneğine sahip ve iyi avcılardır.

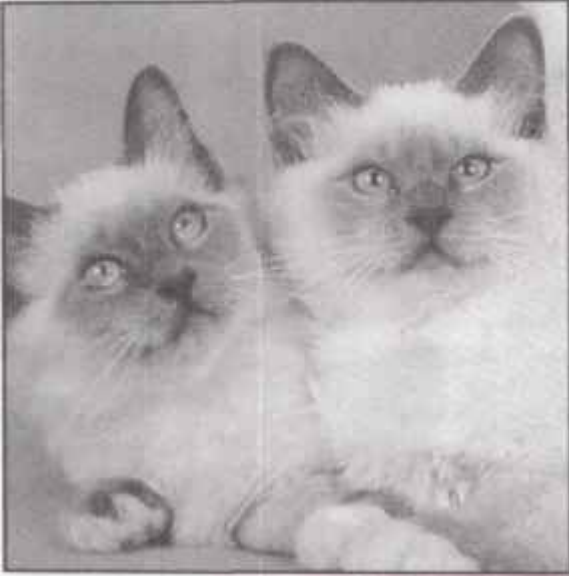
Fakat çevrelerine karşı güvensizlik duydukları için, sahiplerinden tam saygı ve güven görmedikleri sürece çekingen davranırlar.

Bahçeye ya da terasa salıverildiğinde yaşamını sizinle birlikte rahatlıkla sürdürebilirler.

Birman

Birman kedileri diğer uzun tüylü kedilere göre daha uzun yapılı ve dar bir yüze sahip olup, vücutları, yüz, kulak, bacak ve kuyruklarında bulunan gri-kahverengi lekelerle zıtlık oluşturan açık bej renkli uzun tüylerle kaplıdır. Mavi gözlerinin yanı sıra Birman kedilerinin en önemli özelliği ayaklarındaki ve arka bacaklarından yukarıya doğru uzanan beyaz lekeleridir.

Birman kedilerinin Siyam Kedisi ve uzun tüylü kimi kedi türleri ile çiftleştirilmeleri sonucu ortaya çıktıkları bilinmesine rağmen bir zamanlar beyaz tüylü ve sarı gözlü olduklarına inanılmış. Bir efsaneye göre Lao-Tsun tapınağında yaşayan Birman kedilerinden bir tanesi ile başrahip arasında özel bir bağ varmış. Bir saldırı esnasında safirden gözleri olan altın bir tanrıça heykelinin önünde dua etmekte olan başrahabin ruhu tanrıçanınkiyle bütünleşmiş. Aynı anda kedinin tüyleri beyazdan

altın rengine, sarı gözleri de maviye dönüşmüş. Ayrıca yüz, kuyruk ve bacaklarında kahverengimsi lekeler oluşmaya başlamış, yalnızca rahibe dokunan ayakları iyiliğin simgesi olarak beyaz kalmış. Bu mucizenin sonucu olarak tapınakta yaşayan diğer kediler de başrahibin kedisinin renklerine bürünmüş. Birman kedilerinin gri ve mavi olmak üzere iki çeşidi var. Gri lekeli Birman, açık bej-altın rengi tüylerinin üzerindeki kahverengi lekeleri, mavi lekeli Birman ise mavimtrak beyaz tüylerinin üzerindeki gri ve mavi lekeleriyle tanınmakta. Sakin, nazik, terbiyeli ve arkadaş canlısı kediler olarak bilindiklerinden, insanlar ve diğer ev hayvanlarıyla kolaylıkla iletişim kurabilirler. Birman kedileri apartman hayatına kolaylıkla uyum sağlayabildiklerinden ideal ev kedileridir.

Habeş

Kedi mumyaları, Bast heykelleri ve mezarlardaki kedi freskleri ile Habeş kedileri arasındaki benzerlik, Habeş kedilerinin atalarının Eski Mısır'ın kutsal kedileri olabileceği inancına yol açmıştır. Habeş kedilerinin ana özelliği kısa tüylü olmaları ve tüylerinin uçlarına doğru renginin koyulaşmasıdır. Bugün kedi otoriteleri tarafından kabul edilen iki Habeş türü olmasına rağmen, aslında üç değişik Habeş kedisi vardır. Ruddy diye bilinen cinsi tavşan rengindedir. Diğer Habeş kedisinin sütlü kahverengi tüyleri koyu kırmızı ve bakır rengi çizgilerle kaplıdır. Resmen tanınmayan öteki Habeş kedi türünün ise tüyleri mavi gridir ve üzerlerinde çelik mavisi noktaları bulunmaktadır.

Habeş kedisi ilk kez 1860'lı yıllarda İngiliz askerleri tarafından o zamana kadar yaşadığı Nil Vadisi'nin dışına çıkarıldı. Avrupa'da fazla çoğalma-

masının nedeni olarak yaygın hastalıklar, Birinci ve İkinci Dünya Savaşları sırasında yetersiz beslenme ve hamileliklerinin çok zor geçmesi gösteriliyor. Ayrıca, doğan yavruların çoğu erkek olduğu için de çoğalmalarını sağlamak belli bir özen istiyor. Habeş kedileri oldukça akıllı oldukları için değişik oyunları rahatlıkla öğrenebilirler. Bunun dışında canlı, atletik ve aşırı hareketli oldukları için terası ya da bahçesi olmayan evlere pek uyum sağlayamazlar. Ayrıca sadece bir tek kişiye bağlanan Habeş kedileri sahiplerinden sürekli olarak özel ilgi beklerler.

Mısır Mau:

Eski Mısır dilinde kedi anlamına gelen 'Mau' kelimesinin, bu kedi türüne verilmesinin ana nedeni bu türün geçmişinin MÖ 1400 yılına kadar uzanmasıdır. Bu kedilerin tanrılar ile yakın ilişkisi olduğuna inanılmış. Örneğin Aspesi adında bir yılanla savaşıp onu yok eden güneş tanrısı Ra, lekeli bir tekir kılığına bürünmüş. Ayrıca Mau kedilerinin kaşlarının üzerinde bokböceğine benzer leke ise; eski Mısır'da yaşayan kutsal kedilerin bir uzantısı oldukları inancına yol açmış olsa bile, bu kedilerin özellikle kutsal Mısır kedilerine benzer şekilde üretildikleri savı daha geçerli.

Bu kedi türünün en önemli özelliği lekeleridir. Tekir kedilerin lekelerinden farklı olarak Mau kedilerinin lekeleri gelişigüzel dağılmıştır. Yüzlerindeki çizgiler daha çok rimel çizgilerini andırmakta ve kuyruklarını halkalar halinde çeviren koyu renk çizgiler bulunmaktadır. Mau kedilerinin gözleri genellikle yeşil ya da kehribar rengindedir. Bilge, uysal ama aynı zamanda iyi avcı olan Mau kedileri evcil hayata kolaylıkla uyum sağlamalarına rağmen sadece hoşlandıkları kişilerle arkadaşlık kurarlar. Küçük apartman dairelerinde mutlu bir yaşam sürebilirler.

HER YERDE

Yalnızca iyi kitapçılarda

BULAMAZSINIZ

satılıyor... Bayilerde yok...

İYİSİ Mİ

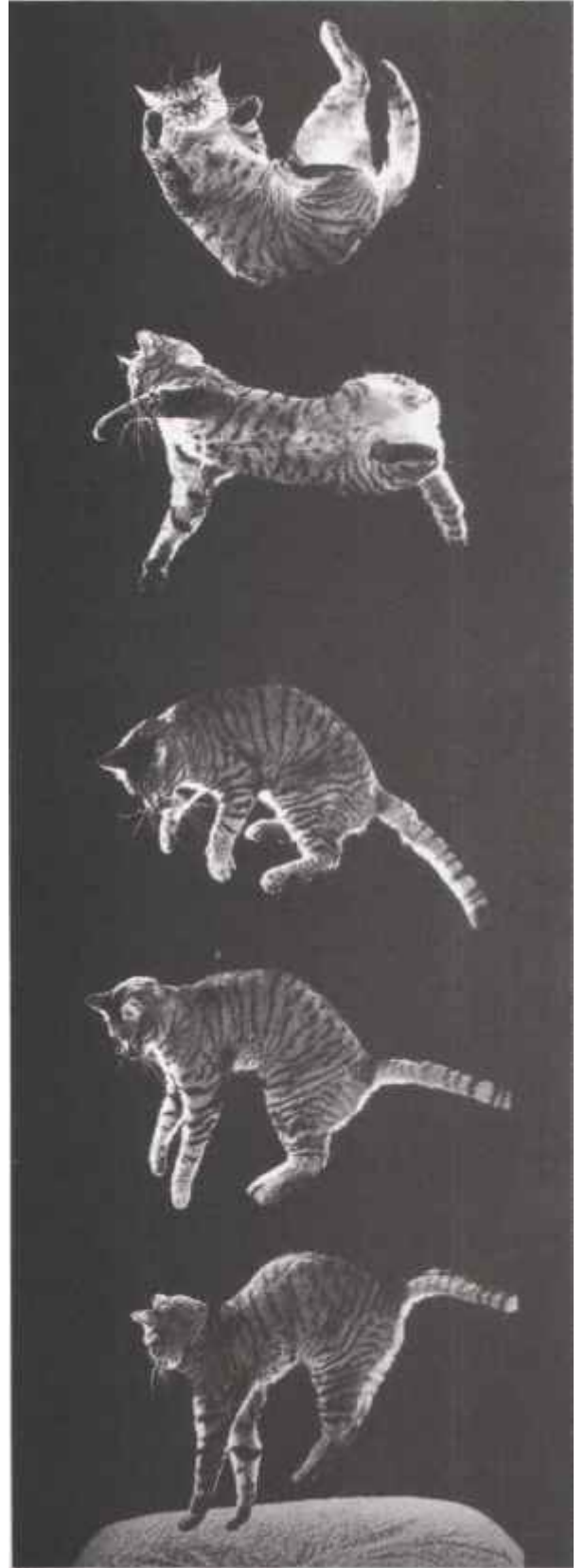
Türkiye 'nin tek kedi dergisine ulaşmak için

ABONE OLUN

telefon etmeniz yeterli. Kredi kartınızla da ödeyebilirsiniz.

YERE SAĞLAM BASIN!

Kediniz varsa derginiz de olmalı...

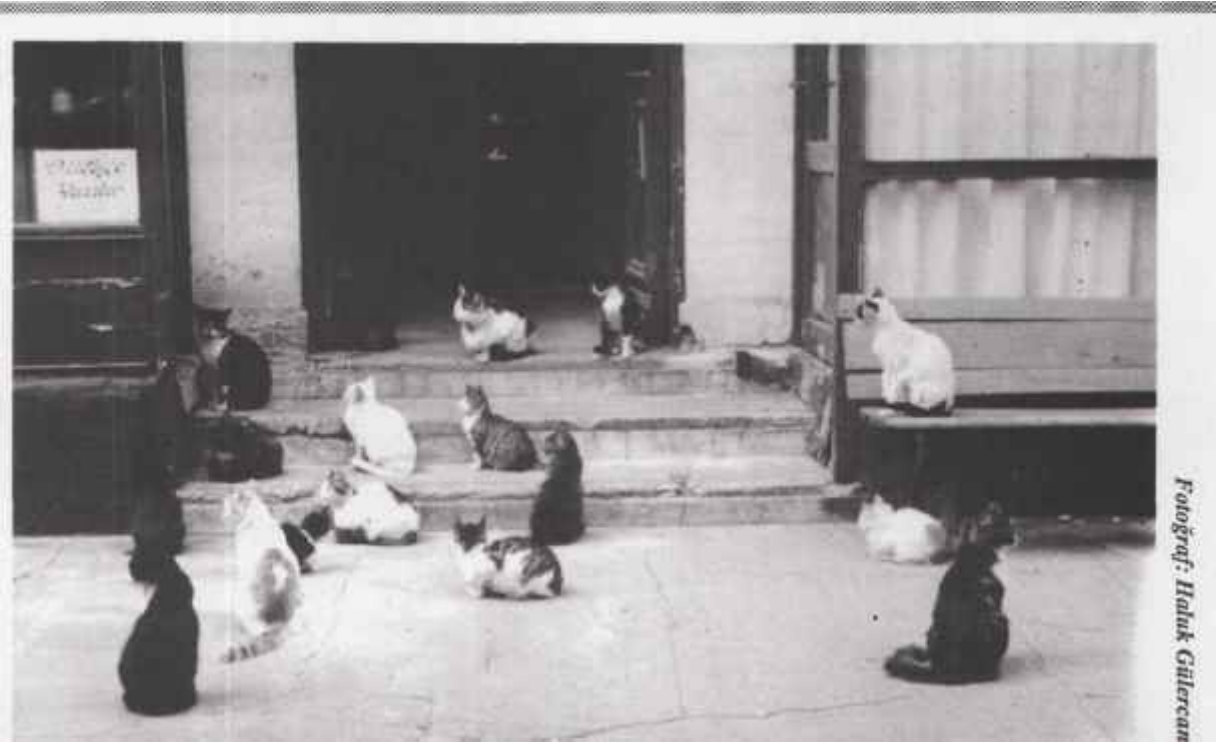

Kedi Dergisi

Yeniçarşı Cad. 33/2 Ferah Ap. Kat:4 Galatasaray İstanbul

Tel: 0212-252 63 75-76 * Faks: 244 08 60

Dikkat İnsan Var!...

Fotoğraf: Haluk Gülercan

Temmuz ayı tüm yurttaki kediler ve köpekler için bir katliam ayı oldu. Alınan ekonomik önlemler çerçevesinde kuduz aşısı ithal edemeyeceği savıyla hükümet bir karar alarak, bulduğu ve bulamadığı, sokak ya da ev kedi ve köpeklerini öldürme, hem de en acımasız yöntemlerle öldürme kararı aldı. Kimi, bahçesindeki kulübenin içine atılan zehirle öldürülen sözümona 'sahipsiz' anne köpeğinin arkasından ağlayıp, 'şimdi yavrular ne olacak ?' diye sorarken, kimi, 'yanlışlıkla' çocuğuna isabet eden zehirli iğne sonucu perişan oldu, kimi 'sahipsiz' sokak kedi ve köpekleri ise acı içinde, sessizce yaşama veda etti. Sokak kedi ve köpekleriyle Osmanlı'dan bu yana mutlu bir yaşam sürmüş İstanbulluların şikayetleri bir yana, yaptığımız araştırma sonucu, Türkiye'de kuduz aşısı bulunmaması diye bir sorun olmadığını yetkili firmalardan öğrendik. İster istemez aklımıza 'peki, neden?' diye bir soru takıldı. Peki, neden?

Yanıtı bulabilmek için uzun boylu düşünmek gerekmiyor. Ne zaman bir sorun çıkarsa 'Öldür, kurtul' politikası izlemedik mi şimdiye dek? Karın seni aldatıyor mu? Öldür, kurtul. Dayının oğlu, babanı mı öldürmüştü? Sen de onun amcasını öldür, kurtul. O'nu çok mu seviyordun? Öldür, kurtul. O seni hiç sevmedi mi? Öldür,

kurtul. Ben ateistim mi dedi? Öldür, kurtul. Ben Türk değilim mi dedi? Öldür, kurtul.

Sadece öldürüp kurtulmuyoruz tabii. Bir de kesip kurtulduğumuz, yakıp kurtulduğumuz şeyleri de hesaba katmak gerekiyor. Şu çam ağacı manzarasını mı engelliyor, kes kurtul. Şu güzelim evin yerine on katlı bir apartman mı dikeceksin, yık kurtul. Yıkmana izin mi vermiyorlar, yak kurtul. Diyecek fazla bir şey yok. Ahmet Cemalin dediği gibi: DİKKAT, İNSAN VAR!

Herhangi bir kuduz tehlikesine karşı alınacak önlem, hiçbir zaman sahipsiz sokak kedi ve köpeklerini öldürmek olmamalıdır. Zehirleme yöntemiyle hayvanlardan kurtulmaya çalışmak en acımasız yöntemdir, çünkü hayvan zehirlendikten sonra saatlerce acı çekerek ölmektedir. Bu bir canlının diğer bir canlıya yapabileceği en acımasız işkence yönteminden başka bir şey değildir. Kaldı ki, ne kadar kesin bir sonuç elde edileceği de belli değildir. Öte yandan, bu yöntemin, hayvanları öldürmek yerine, aşılama ve kontrol altına almaktan daha ucuz ve daha kolay bir yöntem olup olmadığı tartışılır.

DİKKAT İNSAN VAR! demekten başka söyleyecek söz bulamıyoruz.

Denizlerden Kumsallara Yolculuk...

Kaplumbağalar

Haziran'dan Eylül'e dek uzanan uzun yaz gecelerinde, Akdeniz kıyılarında dişi deniz kaplumbağaları yüzyıllardan beri karaya çıkıp yumurtlamaktalar. Kaplumbağaların yirmi-kırk yıl önce ayrıldıkları sahillere geri dönüp yumurtlamasını yine aynı kıyıya bırakmaları oldukça büyüğü bir öykü. Kaplumbağaları yönlendiren faktörlerin bilim adamlarını şaşkınlık içinde bırakmasına rağmen, DNA bulguları bu varsayımı doğruluyor. Yumurtlama dönemindeki annelerin yönlerini bulmalarını sağlayan içgüdü, bu anlaşılması güç yaratıkları çevreleyen gizemin sadece küçük bir parçası.

Türkiye'de Doğal Hayatı Koruma Derneği'nin çabaları sonucu, deniz kaplumbağaları, çevre koruma kavramıyla özdeşleşmiş bulunmakta. Bu hayvanların gerçekten korunmaya ihtiyaçları oldukları açık, çünkü kesin olan bir şey varsa, o da sevimli deniz kaplumbağalarının tüm dünyada yaşamlarının tehlike altında olduğu.

Dalyan, Türkiye'de en çok bilinen kaplumbağa yoresi. Hangimiz Caretta Caretta'ları tanımıyoruz ki? Ancak, Türkiye'nin Akdeniz kıyılarında Dalyan'dan başka on yedi tane daha önemli yumurtlama bölgesi olduğu bildiriliyor. Bunlardan soyu tükenmekte olan Yeşil Kaplumbağalar (Chelonia Mydas) Türkiye'de dört ayrı yerde yumurtalarını bırakmaktalar. Türkiye, sahillerinde çoğalan kaplumbağalarıyla Akdeniz'deki en önemli ülke. Yunanistan, Kıbrıs ve büyük bir olasılıkla Kuzey Afrika ülkeleri de kaplumbağaları destekleyen ülkeler arasında. Ancak ne yazık ki, turistlerin de deniz kaplumbağaları için gerekli olan bu kumsallarda gözü var. Kumsallarda gelişen yapılaşma, gürültüye tahammül edemeyen geleceğin annelerini rahatsız etmekte, sahil ışıktandırmaları bebek kaplumbağaların yönlerini şaşırmalarına neden olmakta. Turizm endüstrisinin gelişmesiyle birlikte kaplumbağaların gördükleri zararları rakamlarla ifade etmek mümkün değil, ancak çok acı çektikleri kesin.

Deniz kaplumbağalarının yaşamlarını tehlikeye sokan sadece kumsalların yağmalanması değil. 350 milyon Akdenizli'nin kanalizasyon ve endüstriyel atık yoluyla denizleri kirlenmesi, kaplumbağalar dahil çeşitli deniz hayvanlarının yaşamını tehlikeye sokmakta. Civa, deterjan, petrol ve diğer zehirli maddelerin denizlere boşaltılması deniz yosunlarıyla beslenen otobur Yeşil Kaplumbağalar'ın yaşamını tehlikeye sokmakta. Plastik gibi atıklar Yeşil Kaplumbağalar'ın boğulmalarına neden olabilmekte, ve hatta etobur Caretta'ların denizanası niyetine bu plastikleri yemek balıkçı ağlarına ve oltalarına takıl-

mak, ya da gezi botlarına kurban olmak, yazgıları arasında. Dünyanın çeşitli yerlerinde çeşitli kaplumbağa türleri, yumurtaları, derileri ya da etleri için avlanmakta. Gerçi Türkiye'de ya da diğer Akdeniz ülkelerinde şimdilik böyle bir sorun yok, ancak kıyı çevreciliği ve kırılgan deniz yaşamını korumaya yönelik yeterince önlem henüz alınmış değil.

Yetişkin kaplumbağanın yuva yapmak için suyun dışına yaptığı gezi sadece birkaç saat sürer. Bu süre yetişkin dişi (erkekler hiç çıkmazlar) kaplumbağanın suyun dışına çıktığı tek süredir ve 2 ya da 4 yıl aralıklarla gerçekleşir. Suyun içinde kaplumbağalar çok güçlü, hızlı ve kendilerinden emindirler. Yetişkin bir kaplumbağa için doğada büyük bir tehlike yoktur (ancak yavru kaplumbağalar deniz kuşları ve et yiyen balıklar tarafından avlanır). Açık denizde çiftleştikten sonra dişi kaplumbağalar karanlığın koruması altında yuva yerlerine doğru ağır ve zorlu yolculuklarına başlarlar. Uygun bir yuva yeri tespit ettikten sonra dişi kaplumbağa güçlü arka ayaklarıyla kumda bir delik açar ve 200'e varan sayıda pinpon topu şeklinde yumurta bırakır. Yumurtlama süresi içinde ipnotize olmuş bir durumdadır ve gözlerinden sürekli yaşlar gelir. Gözyaşlarının nedeni genel kanının aksine 'üzüntü' değil, kazı sırasında gözlerini kumdan korumaktır. Yumurtlama döneminde dişi kaplumbağa birçok defa, yumurtlamak için sahile çıkar. Kendisi için çok değerli yumurtalarının hepsini gömdükten sonra denize döner ve yumurtaların bırakıldığı yuva korumasız kalır. İnanılmaz çoklukta yumurta yanlış bir kanı oluşur. Gerçekte sonuçta yetişkin bir kaplumbağa olacak yumurta sonsuz sayıda tehlikeyle karşı karşıyadır; sel benzeri doğal afetler ve yengeç, tilki, fare, çakal gibi yırtıcı hayvanlar sadece ilk akla gelenlerdir. Kuluçka süresini tehlikesiz atlatan yavrular, yaklaşık 6 hafta sonra, bir gece, yumurtadan çıkarlar (bu süre içinde büyük bir olasılıkla nem ve ısıya bağlı olarak yavruların cinsiyeti de belirlenmiş olur). Yuva dışına çıkabilmek için bütün yavrular ayaklarının altındaki kumu kazırlar ve böylece yuvanın zeminini yükselterek yüzeye çıkarlar. Yüzeye çıkan yaklaşık 20 gr ağırlığında olan her yavru denize doğru olan kısa yolculuğuna hemen başlar. Denizden yansıyan ay ve yıldızların ışığı ve ufkun karanlığı yavrulara denize doğru olan yolculuklarında yol gösterir. Denize ulaştıkları anda 'çılgın' bir yüzmeye süreci başlar ve yavruların yönü belirsizdir. Bu sürecin ardından yavrular birkaç yıl boyunca ortadan kaybolurlar. Bu yıllara 'kayıp yıllar' adı verilir ve kaplumbağaların bu süre içinde ne yaptıkları hakkında çok az şey bilinmektedir.

**Alice
Carswell**

Bilim adamlarının bu süre hakkında bildikleri tek şey yavruların sadece %1'inin yetişkinliğe ulaşabildikleridir. Yetişkin kaplumbağa yaklaşık 75 kiloluk bir ağırlığa (1) ulaştıktan sonra bu yolculuktan geri döner.

Türlerin korunması için harcanan bütün ulusal ve uluslararası çabalara rağmen yokolma tehlikesi giderek artmakta ve büyük bir olasılıkla sayıları azal-

maktadır. Kaplumbağaların bir gün döneceğine duyulan inanç ise giderek zayıflamaktadır.

(1) Caretta caretta Akdeniz'de 75 kilo olabilirken, Chelonia mydas ise 200 kiloya kadar ulaşır.

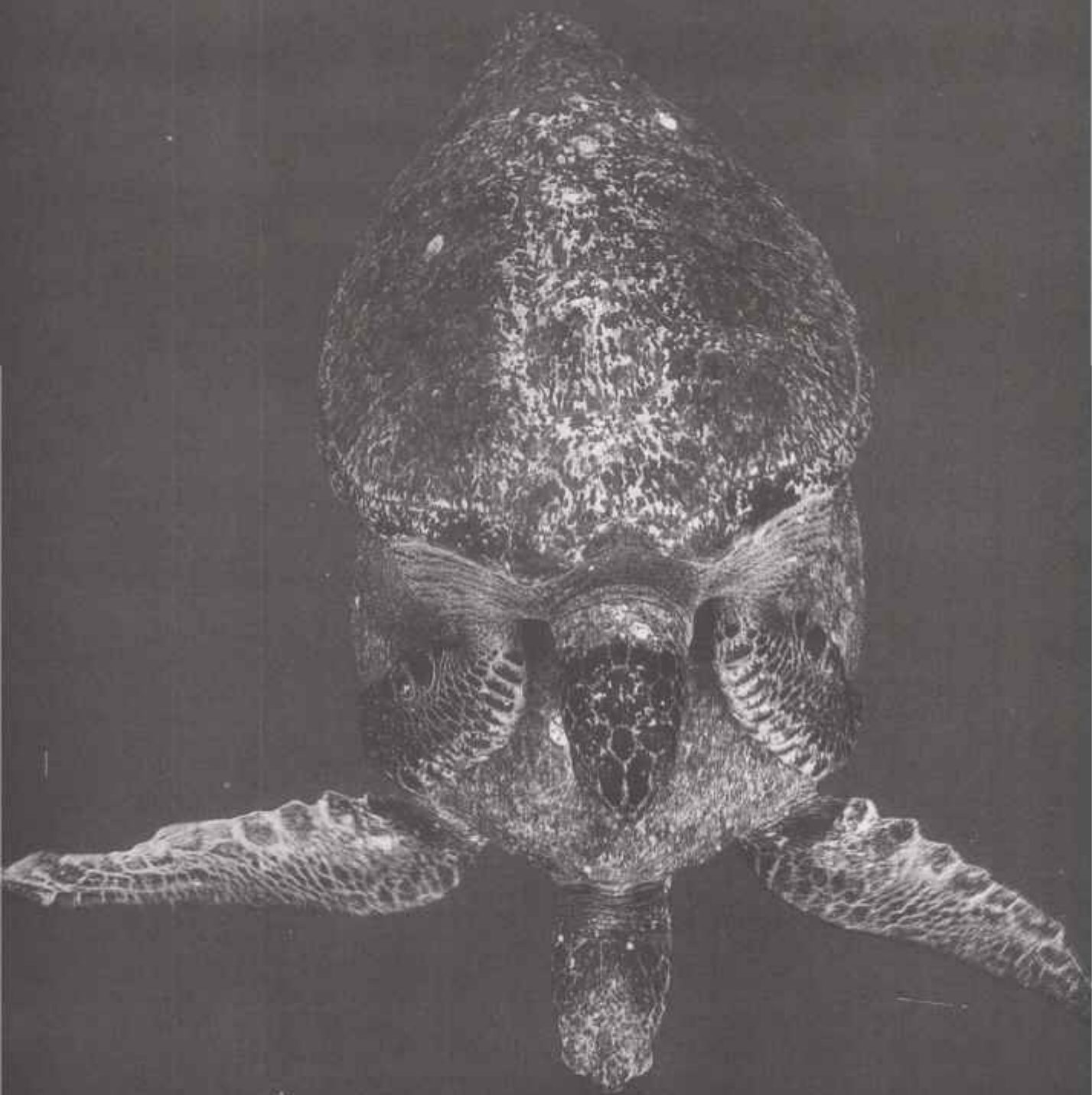
Kaynakça:

Baran, I. & Kasperek, M. Marine Turtles Turkey. World Wildlife Fund, 1989.

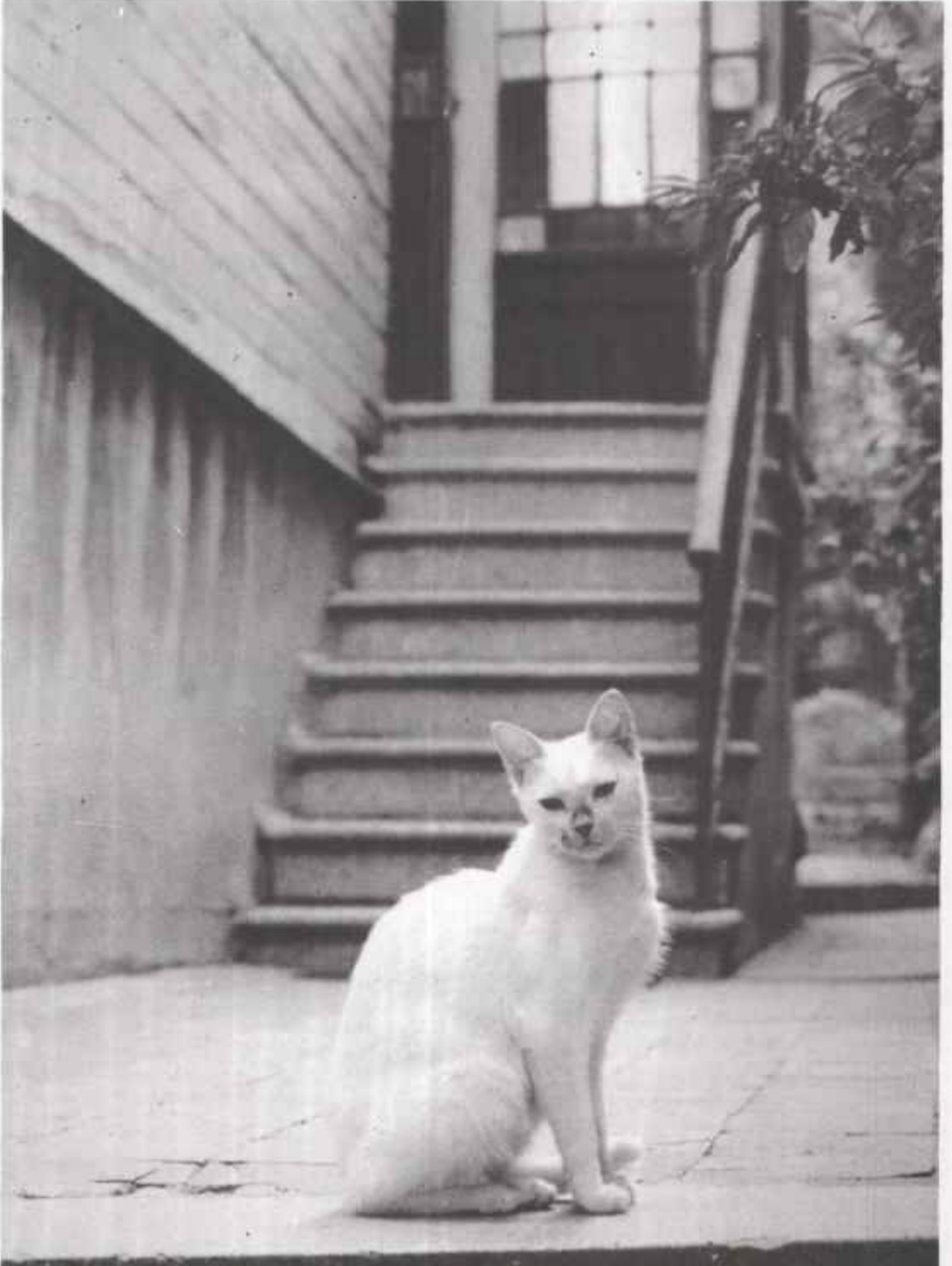
Greenpeace, Greenpeace Mediterranean Number 1 Greenpeace, Spain, 1990.

Groombridge, B. Marine Turtles in the Mediterranean: Distribution. Population Status. Conservation. 1988.

Mârguez, R.M. FAO Species Catalogue. Vol II Sea Turtles of the World, FAO- Rome, 1990

Kedi Yalnızlığı

Fotoğraf: Najla O. Kurdoğlu

Sanırım hiçbir insan bu dünyada yalnız kalmak için doğmaz. Belki kimi anlarda bu yalnızlık kaçınılmaz olabilir. Anlarım ve susarım. İnsan kedisi olmadan da pekâlâ yaşayabilir. Buna da evet! Ama kediyi sevmeyen bir insanı hiç mi hiç anlayamıyorum. Onları anlayabilmek için kendimi zorlamıyorum değilim. Fakat olmuyor. İşte ben böylesi insanların var olduğu dünyamızda bir adım daha ileriye gitmek istiyorum. Bu istek belki bir ütopya. Belki de hiçbir zaman gerçekleşmeyecek bir düş. Olsun. Ben yine istiyorum. Bundan sonraki yaşamımı bir "kedi gibi", dahası "kedi olarak" sürdürmek istiyorum...

Kim bilir belki de bu satırlar çoğu kez acıyla, hüznle, bir boşluğa düşüşle sonuçlanan insan ilişkilerine bir sitem, bir tepki ya da kendini arayışın bir göstergesi. Pişmanlıktan uzak, yoğun bir duyguyla "kedice" yaşamak istiyorum. Peki bu isteğimin gerçekleştiğini -bir an bile olsadüşündüğümde diyorum ki: 'Acaba beni nasıl bir yaşam bekliyor?'

Peki bu yaşam tarzını belirlemek benim elimde olacak mı? Yoksa, 'şimdiki yaşamım gibi benim dışımda belirlenen ve bu benim yaşamım değil. Çünkü yapmak istediğim çoğu şeyi yapamıyorum,' diyeceğim bir yaşam biçimi mi sözkonusu olacak?

Örneğin hani o çoğumuzun yanı başından geçerken bile yüzünü diğer yana çevirip görmezlikten geldiği, bütün gün çöplerin arasında ve soğuk kış gecelerinde türlü zorluklara karşı koyarak yaşama savaşı veren bir sokak kedisi mi?

Yoksa bir levantenin ahşap evinin merdiven altında bir düzine kadar diğer hemcinslerimden biri mi olmak var ufukta?

Bir sanatçının; notaların gezindiği odasında, müzik sesiyle mi sürdürmek bana göre yaşamımı ya da zengin bir ailenin

kıskanılmalı bireylerinden birisi olarak mı? Hani o ithal mamalarla beslenip, evin hanımı gibi periyodik olarak kuaförlere giden ve akşamüstü misafirliklerinde kuktan kucağa gezinen türden...

Ne bileyim, bir çocuğun sevecen ellerinde yaşamımı sürdürmek de beni bekliyor olabilir... Peki ama ben hangisini istiyorum..? Hangisi bana en yakın olan? Yok, böylesi bir tercih zenginliğinden birisini seçmek bana göre değil. Ben olsa olsa evlilik hayallerini elinde örmekte olduğu dantellerin arasına serpiştiren gelinlik çağında bir güzelin yanı başında olmak isterim. Kimi zaman bir dost, kimi zaman bir sırdaş. Ama hep sadık, hep yanında. Her zaman da uslu. Uzaklara gitmek, başka dünyaları özlemek bana göre değil çünkü. Kim söyleyebilir ki bana bir diğer dünyanın şu anda yanında olmak istediğim o genç kızın dünyasından daha güzel ve huzurlu olacağını.

Kim bilir belki de o genç kız da tıpkı benim gibi günün birinde kedice yaşamak istiyordur. İşte o zaman bütün dünyalar benim olurdu! Sevincimden önümdeki sütümü bile içemez, onun gözlerine bakarak şairin şu dizelerini mırıldanırdım:

"Seninle büyük, seninle güzel bir kitap okusam

Yağmur susmadan, susmadan gece yarısı

Gözlerin bir anda büyüseler

Bir ses duyar gibi olsam, çok uzak bir ses

Geceleri yıldızların, bulutların içinden

Derhal ışıklar kararsa, uykun gelse hemen

Rüyamızda birbirimizi, birbirimizi görssek..."

Sizden Size...

Kediler ve Ortak Yaşamamız Üzerine Yeni Duyarlılıklar

"Unesco Evi tarafından 1978 tarihinde resmen ilan olunan Hayvan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin kabul edilmesinin üzerinden 14 yıl geçti. Dünyada ve ülkemizde hayvan katliamları devam ederken onların da hakları olduğunu anlamamızın bu kadar geç anlaşılması çok düşündürücüydü. Afrikalı zencilerin, T.V.'de zincirler altında, dayak ve zorbalıkla aşağılanmış insanlık onurları sergilenirken, Güney Afrika'da ırkçı rejimin polisi zencileri akıl almaz bir biçimde öldürürken, İsrail askerleri Filistin'li direnişçilerin kollarını kırarken, tüm dünyada zorbalık ve baskı üzerine kurulu rejimlerin insanların ve diğer demokratik ülkelerde yaşayan insanların gösterebileceği tepkilerin, ülkemizde de böylesi bir konuya yönelmesi sevindiriciydi. Bu bakımdan, İnsan Hakları gibi, Hayvan Hakları'nın da yaşayan insanlar tarafından kabul edilmesi gerçekten çok önemli. İşin çarpıcı tarafı insanlar gibi hayvanların da eziyet görmesini aşağılanmasının, dünyanın en önemli örgütü tarafından bir evrensel beyannameye dönüşmesi ve hukuk dilinde resmiyet kazanması gerçekten bir aşama. İnsanlığın illellikten kurtulup insanlaşmaya çalıştığının bir göstergesi. Bu nedenle, ülkemizde, ilk defa edebi literatüre girebilecek değerde, biz şehir insanları ve hayvanları için çıkan derginizde "Kedi Hakları Bildirgesi" olarak yer alan bir metin

bende önemli çağrışımlar yaptı. On beş yıllık bir "kedi babası" olarak, bir anlamda görmüş geçirmiş bir "kedici" olarak, kaçınılmaz bir şekilde geçmişin unutulmaz anılarını tekrar hatırladım. Şu anda evimde, bakmakta olduğumuz 8 kedimiz var. Eğer "Kökler" dizisini içinizde hatırlayanlarınız varsa, insanlığın yaşadığı o dramın, hayvanlar tarafından da yıllardan beri yaşandığına tanıklık edebilir rahatlıkla. "İnsanlar" tarafından ya tekmelenerek, ya üzerine arabalar sürülerek, sakat bırakılan onlarca kediye baktık bugüne değin. İşin ilginç tarafı, sakat bırakılan ya da öldürülen kedilerimizin katillerinin bu işi yalnızca kaza sonunda yapmadıklarını da tesbit ettik. Örneğin, arabasını ısrarla evinin önüne park etmeye çalışan bir iş adamı, beş yavru annesi Necla'yı (kedimizin adı) arabasının tekerleklerinin altına alıverdi. Ölüsünü bulup, onu bahçemize gömdüğümüzde, bahçemizin sonunda "insanların" öldürdüğü kediler için bir mezarlık olabileceğini kestiremezdik bile. Bu yolla ölen kedilerimizin yanı sıra, yine bir "insan" tarafından öldürülmeye tekmelenen kedimiz "Zorti" ise, onu bulduğumuzda ölmekten becerdi. Zorti, insanların da zaman zaman uğradığı bir saldırıya yine bir insan tarafından uğramıştı. Onu sokakta bulduğumda tanınmayacak kadar dövülmüş, tabiri yerindeyse "ağzı burnu dümdüz" bir vaziyete getirilmişti. Prof. Rauf bey tarafından Şişli Veteriner Kliniği'nde başarılı bir ameliyat geçirmesine karşın, Zorti bir daha iyileşmeyecek ve ömür boyu

sakat kalacaktı. Öyle ki, alt çenesi ortadan kırıldığı için hiçbir şey yiyemeyecek, beyin travması geçirdiği için, bir daha dengesini bulamayacaktı. Ömürleri, yaşamın getirdiği değil, insanın yarattığı stres nedeniyle korku, baskı ve açlıkla geçen hayvanlar için gerçekten de şehir dayanılmaz, ve hatta hiçbir biçimde çekilmezdi. Nankörlükle suçlanan, aç bırakılarak çalmaya mecbur bırakılan, hastalandığında ise kolayca kuduz suçlamasına maruz kalan kediler, "insanların" hayvanlara, "hayvanca" bakışı nedeniyle, yaşamakta güçlük çekiyorlardı.

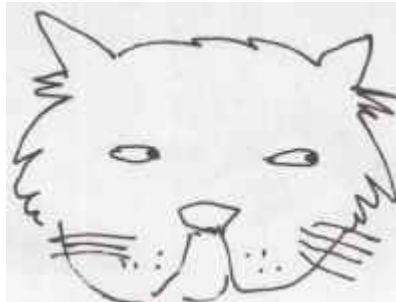
Büyük bir düşünür; *"İnsanların hayvanlara karşı bakışında bir çarpıklık varsa, insana bakışında bir çarpıklık vardır,"* der. Aramızda dolaşan iki ayaklı sapıkların bu bağlamda yalnızca hayvanlara değil, insanlara da zarar verdiği gerçeği zamanımızın en önemli gerçeğidir. Çevreyi acımasızca kirleten ve yok eden biz insanlar, hayvanların yaşamına hiçbir katkıda bulunmadan onları yok etmek, eziyet etmek ve tüketmek hakkını kendimizde artık bulamayacak yasalarla sınırlandırmalıyız. Denizlerimizde çıkan 127 balık çeşidini bizler yok ettiyssek, milyonlarca hektar alanın ormanlarını yakıp kül ettiyssek, av merakımız yüzünden doğanın dengesine müdahale edip, hayvanların neslini tükettiyssek, otel, motel inşaatları nedeniyle deniz kaplumbağalarının kumsallarını betonarme haline getirdiyssek, sanayii atıkları ile kendi geleceğimizle birlikte yaşamı yaşan-

maz hale getirdiysek, artık durmalıyız. Doğanın sesine kulak vermeliyiz. Sürekli üretmeli ve dengeli tüketmeliyiz. Belki bir kediciğin teşekkürünü duyarız böylece. İçten ve minnet duygularıyla bir kuş tarafından selamlanabiliriz. Belki balık hasadımız daha çok olur, yumurtlamak üzere olan balıkları avlamazsak, kürkünden ötürü avladığımız ayıcıkları bağışlarsak, sevgiyle bizlere mutlu gülücükler dağıttıklarını görebiliriz. Ortak bir yaşamı paylaştığımız tüm canlıların içinde, organize olabilen, düşünen ve soyunun devamı konusunda engin bir birikime sahip olan biz insanlar, yalnızca doğanın ve hayvanların geleceği

bakımından değil, kendi geleceğimiz bakımından da yaşamın sesine kulak vermeliyiz. Yaralı bir köpeğin çıkarttığı iniltiyi, acıktığı için yemek isteyen bir kedinin sesini, üşüdüğü için titreyen ve iç geçiren bir kuşun yardım isteyen sesini duyabilmeliyiz. Bunun için, en yakınımızdaki dostlarımız kedilerden işe başlamaya ne dersiniz?

H. Kemal Çağın/Kadıköy"

Korkuyorum, öyleyse Öldürüyorum!

"İyi eğitim vermesiyle ünlü bir üniversitede her sömestr tatilinde birçok kedi ve köpek zehirlenmekte. Kediler zehir konusunda köpeklerden daha uyanık oldukları için zehirli yiyeceklerle kanmıyor. Dolayısıyla, tek tek yakalanıyorlar, bir çuvala konuluyorlar ve bilinmedik bir yere atılıyorlar. Buna tanık olan birkaç kişi gidiyor ve üniversitenin rektörüne soruyor:

- Neden öldürüyorsunuz?

- Tehlike arz ediyorlar. Öğrenciler korkuyor. Manzarası çirkin.

Sizden Size...

Ayıkla pirincin taşını! Tehlike diye sözü edilen şey nedir? Hastalık olduğu anlaşılıyor. Örneğin, kuduz. Köpek birini ısırırsa ve köpek kuduz virüsü taşıyorsa, bu hastalık insana geçebilir.

İyi anladık da bunun çaresi yok mu? Köpek ortalıktaysa gözlemlenebilir ve ona göre tedavi uygulanır. Ortalıkta değilse de ısırılan kişi aşılanır ve sorun birkaç iğneyle hallolur.

Evet, ısırılmak ve arkasından kuduz iğnesi yemek zorunda kalmak hoş ve arzulanan bir durum değildir. Ama tehlike tanım gereği ölüm ya da büyük zarar olasılığıdır. Olasılığa karşı alınan önlem tehlikeyi ortadan kaldırır. Korkuya gelince. Korku bir tehlikeye karşısında ya da bir tehlikeyi düşünürken duyulan kaygıdır. Dolayısıyla, korku geleceğe dairdir ve yeterli bilgi sahibi olmamaktan ileri ge-

lir.

Öğrencilerin korkmasıyla hayvanların öldürülmesi arasında mantıksal bir bağlantı kurmak zor doğrusu. Korktuğumuz her şeyden kurtulmak için öldürmek mi gerekir? Öyle olsaydı her şey ne kadar kolay olurdu. Korkuyorum, öyleyse öldürüyorum. Korkuya neden olan hayvanla baş etmek için başka çare yok mu? Korkan kişi ne kadar da acımasız olabiliyor.

Gelelim manzaraya. Çimenlerde güneşli bir günde yayılmış, seraserpe yatmış bir kedi ya da bir köpeğin manzarasından mı söz ediliyor? Böyle bir 'manzara' bırakın korkuyu insanın içini ısıtır, yaşam sevinci verir. Kedi ve köpek binlerce yıldır bizimle yaşamakta. Onlarsız bir yaşantı düşünmek olanaksız gibi geliyor. Ayrıca demir kanca ve kısıpçaklarla boğazı

sıkılarak sürüklenen, kurşunlanan, zehirlenen hayvanların can çekişmeleri nasıl bir 'manzara' dır acaba?

Bütün bunların arkasında basit bir karar vardır aslında: Hijyenik bir çevre kararı. Ortalık temiz tutulmalı, çağdaş gözükmeli. Bunu da gerçekleştirmek için en zahmetsiz ve en ucuz yöntem kullanılıyor: ÖLDÜR VE KURTUL yöntemi. Böylece hem temiz bir çevre elde edilir hem de korkuya neden olan faktörleri ortadan kalkmış olur.

En ucuz yöntem gerçekten öldürmek mi? Aşılacak daha ucuz değil midir? Öldürmek en pahalıya patlayan yöntemdir bence!

Hasan Karadeniz / İstanbul "

Fotoğraf: Nafiz Kurdoğlu

Şişman Piyano Çalarken

Yarın, Okuyanların Olacak!

MAVİBULUT YAYINLARI 1994

KDV dahil fiyatı

OKULÖNCESİ ETKİNLİKLER DİZİSİ

Artık Kendim Boyayabilirim * <i>Fatih Erdoğan</i>	45.000.-
Artık Kendim Çizebilirim * <i>Fatih Erdoğan</i>	45.000.-

İLK KİTAPLAR DİZİSİ

Geceyi Sevmeyen Çocuk (Ciltli) * <i>Aytül Akal</i>	180.000.-
Canı Sıkılan Çocuk (Ciltli) * <i>Aytül Akal</i>	180.000.-
Kardeş İsteyen Çocuk (Ciltli) * <i>Aytül Akal</i>	180.000.-
Kırçıl Horoz (Ciltli) * <i>Ayla Çınaroğlu</i>	85.000.-
Demet'in Bahçesi (Ciltli) * <i>Ayla Çınaroğlu</i>	85.000.-
Kedi (Ciltli) * <i>Ayla Çınaroğlu</i>	30.000.-
Balık (Ciltli) * <i>Ayla Çınaroğlu</i>	30.000.-
Köpek (Ciltli) * <i>Ayla Çınaroğlu</i>	30.000.-
Kuş (Ciltli) * <i>Ayla Çınaroğlu</i>	30.000.-
Kanaryamın Öyküsü (Ciltli) * <i>Ayla Çınaroğlu</i>	85.000.-
Al Takkeli Dev... (Ciltli) * <i>Ayla Çınaroğlu</i>	85.000.-
Aç Tırtıl * <i>Eric Carle</i>	70.000.-

FINDIK KİTAPLAR DİZİSİ

Pufpuf Ayı Bal Peşinde * <i>A. A. Milne</i>	24.000.-
Pufpuf Ayı'nın Sıkışık Günleri * <i>A. A. Milne</i>	24.000.-
Park, Peri ve Belediye Başkanı * <i>Dilek Aykul Bishku</i>	24.000.-
Bayan Tutu Modaya Uyuyor * <i>Melek Güngör</i>	24.000.-
Gökyüzündeki Tuhaf Delik * <i>Dilek Aykul Bishku</i>	24.000.-

KİTAP KURDU DİZİSİ

Küçük Prens (Ciltli) * <i>A. Exupery</i>	95.000.-
--	----------

DERGİLER

KIRMIZIFARE (aylık dergi)	30.000.-
1 yıllık abonelik	300.000.-
2. Cilt	450.000.-
Şehir Hayvanları ve İnsanları İçin KEDİ (2 aylık dergi)	35.000.-
1 yıllık abonelik	140.000.-

DOSTLARIMIZ DİZİSİ

Köpeğiniz ve Siz * <i>Emel Tezcan, Filiz Ateş Anğ</i>	145.000.-
---	-----------

Mavibulut Yayınları * Yeniçarşı Cad. 33/2 Ferah Ap. Galatasaray * İstanbul

Tel: (0212) 252 63 75-76, Faks: 244 08 60

Kediniz var mı? Ya derginiz?..

Abonelik ve bilgi için:

Kedi Dergisi

Yeniçarşı Cad. 33/2 Ferah Ap.

80060 Galatasaray/İstanbul

Tel: (0212) 252 63 75-76

Faks: 244 08 60